

บทที่ 5

ผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

ในบทที่ 5 ผู้วิจัย เสนอรายงานการวิจัยเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ผลการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 คู่มือการสอน เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

ตอนที่ 5 รายละเอียดของหลักการ วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคการสอน เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

สำหรับรายละเอียดแต่ละตอนปรากฏผล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการขอความร่วมมือครูในศูนย์เด็กก่อสร้างซึ่งในงานวิจัยนี้ขอใช้ชื่อสมมุติว่า ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อศิริ ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี ศูนย์เด็กก่อสร้างสิริกา ในเรื่องต่อไปนี้

ก. ผู้วิจัยขอให้ครูในแต่ละศูนย์เด็กก่อสร้างพาผู้วิจัย เข้าไปในชุมชนก่อสร้างเพื่อศึกษาสภาพชุมชน สัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กและเด็กในชุมชน

ข. ผู้วิจัย เข้าไปช่วยครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่งทำงานเพื่อสร้างความคุ้นเคย และเพื่อนำแบบประเมินสมรรถภาพการสอนแบบประเมินตนเองด้านความรู้ ด้านเจตคติและด้านสมรรถภาพการสอนไปประเมินครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่ง รวมทั้งนำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนไปวัดเด็กที่เรียนในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่งก่อนเริ่มทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน

ค. ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัญหาที่เด็กประสบในแหล่งก่อสร้างมาแจ้งให้ครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่งรับทราบ จากนั้นได้มีการวางแผนการสอนร่วมกัน ซึ่งในช่วงที่มีการวางแผนการสอนร่วมกันนี้ผู้วิจัยได้ถือโอกาสชี้แจง และสาธิตการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแก่ครูด้วย

ง. ผู้วิจัยขอให้ครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่ง ทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมี การวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันทุกสัปดาห์ เพื่อร่วมกันจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กโดยใช้เกณฑ์การเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนเด็ก ดังนี้

1) เลือกเนื้อหาสาระที่เด็กสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบในชีวิตประจำวัน

2) เลือกเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก

3) เลือกเนื้อหาสาระที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้

จ. ผู้วิจัยเข้าไปในชุมชนก่อสร้างทั้งสามแห่งภายหลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน เพื่อสังเกตพฤติกรรมเด็ก และเพื่อสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็ก เกี่ยวกับการนำความรู้ที่เด็กเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ฉ. ผู้วิจัยประเมินสมรรถภาพการสอนของครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่ง และขอให้ครูประเมินตนเองในด้านความรู้ เจตคติ และสมรรถภาพการสอนภายหลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วัดเจตคติของเด็กที่มีต่อการเรียนภายหลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนด้วย

สำหรับผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน เด็กต้องโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง ปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการกำหนดเนื้อหาในการสอนโดยใช้เกณฑ์ตามข้อ ง. และการพิจารณาตกลงร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้วิจัย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการกำหนดเนื้อหาที่ใช้สอนเด็กด้วยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
8 ก.พ.38	ก่อสร้าง	การเลือกรับประทาน ขนมที่มีประโยชน์	- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๗ รับประทานขนมที่ใส่สีและสารอันตราย ขนมที่มีแมลงวันตอมและขนมที่ตกพื้น
9 ก.พ.38	ก่อสร้าง	การระมัดระวังป้องกัน โรคตา	- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชายคนหนึ่ง เป็นโรคตาแดง แต่ชอบเล่นลูกกลิ้งกับ เพื่อน ๗ ในศูนย์เด็กก่อสร้าง
	สิริกา	การป้องกันโรคหวัด	- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กส่วนหนึ่ง ป่วยเป็นโรคหวัด จึงไม่มาเรียน เด็กที่มาเรียนส่วนหนึ่งไอ จาม และมี น้ำมูกไหล
10 ก.พ. 38	ก่อสร้าง	การรักษาความสะอาด บริเวณแวดล้อม (การทิ้งขยะ)	- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่เด็กประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในชุมชนก่อสร้าง มีเศษขยะเกลื่อน และเด็กยังไม่ยอมทิ้ง ขยะในถังขยะ

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่ เด็กประสบ
10 ก.พ.38	สีวิกา	การระมัดระวังป้องกัน หนู	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในห้องพักกรรมการ ก่อสร้างมักทิ้งเศษอาหาร หรืออาหาร วางทิ้งไว้โดยไม่ปิดฝาให้มิดชิด ทำให้หนู แอบมากินอาหาร และทำลายข้าวของ ของกรรมการก่อสร้าง
13 ก.พ.38	ก้อศิริ นราศรี สีวิกา	วันแห่งความรัก วันแห่งความรัก วันแห่งความรัก	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อ ที่ 3 : เนื้อหาที่เด็กจำเป็นต้อง เรียนรู้ <p>วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2538 ตรงกับวัน แห่งความรักและวันมาฆบูชา ครูและ ผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันว่า ควรสอนเรื่อง วันแห่งความรัก เพราะเป็นเรื่องที่ เหมาะกับสภาพชีวิตเด็กและสามารถจัด กิจกรรมได้น่าสนใจกว่า</p>
14 ก.พ.38	-	หยุดวันมาฆบูชา	-

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
15 ก.พ.38	ก้อศิริ	การรู้จักชื่อของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กโต เด็กกลาง ไม่รู้ว่า ชื่อ-นามสกุลของตน เขียน อย่างไร เด็กเล็กไม่รู้จักชื่อ-นามสกุล ของตน
15 ก.พ.38	นราศรี สิริกา	การเลือกรับประทาน ขนมที่มีประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๗ รับประทานขนมที่ใสสีและสารอันตราย ขนมที่มีแมลงวันตอมและขนมที่ตกพื้น
16 ก.พ.38	ก้อศิริ นราศรี	การรักษาความสะอาด ของปากและฟัน (การแปรงฟัน) การรู้จักชื่อของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๗ ไม่ยอม แปรงฟันก่อนมาโรงเรียนและก่อนนอน เด็กบางคนแม้จะแปรงฟันแต่แปรงผิดวิธี - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กโต เด็กกลาง ไม่รู้ว่าชื่อ-นามสกุลของตน เขียนอย่างไร เด็กเล็กไม่รู้จักชื่อ-นามสกุลของตน

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
16 ก.พ.38	สิริกา	การระมัดระวังป้องกัน โรคตาแดง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชายชู้ดป่วย เป็นโรคตาแดง แต่ชอบ เล่นคลุกคลี กับ เพื่อน
17 ก.พ.38	ก้อศิริ	นำเด็กไปทัศนศึกษานอก สถานที่ จึงไม่ได้จัด การเรียนการสอน	-
	นราศรี	การระมัดระวังป้องกัน โรคตาแดง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชายตึกป่วย เป็นโรคตาแดง แต่ชอบ เล่นคลุกคลี กับ เพื่อน
	สิริกา	การรู้จักชื่อของตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กโต เด็กกลาง ไม่รู้ว่าชื่อ-นามสกุลของตนเขียนอย่างไร เด็กเล็กไม่รู้จักชื่อ-นามสกุลของตน

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
20 ก.พ.38	<p data-bbox="471 504 542 537">กอสศิริ</p> <p data-bbox="471 1030 558 1063">นราศรี</p> <p data-bbox="471 1358 542 1391">สิวกา</p>	<p data-bbox="636 504 900 599">การเลือกของเล่นและ วิธีเล่นที่ปลอดภัย</p> <p data-bbox="636 1030 868 1125">การดูแลรักษาความ สะอาดบ้าน</p> <p data-bbox="636 1358 900 1453">การรักษาความสะอาด ของปากและฟัน</p>	<p data-bbox="931 504 1404 924">- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่เด็กประสบ</p> <p data-bbox="931 632 1404 924">- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชอบไปเล่น ใกล้คลองระบายน้ำเสียและบริเวณที่มี การก่อสร้าง เด็กบางคนชอบเล่น แก่งเพื่อน เช่น เอาของแข็ง ๆ ตี ศิระเพื่อน</p> <p data-bbox="931 1030 1404 1256">- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p data-bbox="931 1159 1404 1256">- ปัญหาที่เด็กประสบ : ห้องพักของเด็ก สกปรกรกรุงรัง มีฝุ่น ขยะ และกลิ่นอับ</p> <p data-bbox="931 1358 1404 1645">- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p data-bbox="931 1482 1404 1645">- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๆ ปวดฟัน ไม่ยอมแปรงฟันก่อนนอน และแปรงฟัน ผิดวิธี</p>

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
21 ก.พ.38	กอสิริ นราศรี ลวิภา	ถิ่นที่เกิด ถิ่นที่เกิด มารยาทการรับประทานอาหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 3 : เนื้อหาสาระที่เด็ก จำเป็นต้องเรียนรู้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ตัวเด็ก ทำให้เด็กรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ ถิ่นที่เกิดของตน อันจะทำให้เด็ก ภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กรับประทาน อาหารหก เลอะ เทอะใช้มือจับอาหาร พูดคุยขณะรับประทานอาหาร และ เด็กขยาดเสียวไอศกรีมที่ตกอยู่ที่พื้น
22 ก.พ.38	กอสิริ นราศรี	ถิ่นที่อยู่ ถิ่นที่อยู่	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 2 : เนื้อหานี้เป็นเรื่อง ใกล้ตัวเด็ก เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ตัวเด็กและเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็ก

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์ เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
22 ก.พ.38	สิริกา	การป้องกันฝุ่นละออง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๆ ชอบ มาเล่นบริเวณใกล้แหล่งก่อสร้างซึ่งมี ฝุ่นละอองจากวัสดุก่อสร้างมาก
23 ก.พ.38	กอสิริ	การระมัดระวังอันตราย จากไฟ	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 3 : เนื้อหาที่เด็กจำเป็นต้อง เรียนรู้ เด็ก 2-3 คน แอบเล่นไม้ขีดไฟ ในศูนย์เด็กก่อสร้าง
	นราศรี	การรักษาความสะอาด ของเส้นผม (การสระผม)	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคน เป็นเหา เด็กหลายคนไม่ยอมสระผม เมื่อผมสกปรก
	สิริกา	ถิ่นที่เกิด	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 3 : เนื้อหาสาระที่เด็ก จำเป็นต้องเรียนรู้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับตัวเด็ก ทำให้เด็กรู้เรื่องราว เกี่ยวกับถิ่นที่เกิดของตน อันจะทำให้ เด็กภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
24 ก.พ.38	ก้อศิริ	การทำขนมง่าย ๆ รับประทานเอง (ขนมบัวลอย)	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก 5-6 คน ยังคงเลือกรับประทานขนมที่ไม่มี ประโยชน์ และครูต้องการให้เด็กเส็กฝึก กล้ามเนื้อด้วยการปั้นแป้งแทนการ ปั้นดินน้ำมัน นอกจากนี้เด็กโตอายุ 11-13 ปีจะได้ฝึกทำขนมเพื่อเป็น หนทางสู่การประกอบอาชีพ
24 ก.พ.38	นราศรี	มารยาทการรับประทานอาหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กรับประทาน อาหารหกเลอะ เทอะ ใช้นิ้วจับอาหาร พูดคุยขณะรับประทานอาหาร
	สวิกา	การดูแลรักษาความ สะอาดบ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ห้องพักของเด็ก สกปรกรกรุงรัง มีฝุ่น ขยะและกลิ่นอับ

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
27 ก.พ.38	ก้อศิริ	การดูแลรักษาความ สะอาดบ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ห้องพักของเด็ก สกปรกรกรุงรัง มีฝุ่น ขยะและกลิ่นอับ
	นราศรี	อาหารหลัก 5 หมู่	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคนไม่ ยอมรับประทานผัก และ เด็กหลายคน แอบหนีไปเททิ้ง เพราะไม่yant้ม
	สิวิกา	การเลือกของเล่นและ วิธีเล่นที่ปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชาย 2 คน ประสบอุบัติเหตุที่เกิดจากการไม่ระมัด ระวังในการเล่น ส่วนเด็กอื่น ๆ ชอบเล่นในที่ที่มีฝุ่นละออง

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์ เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
28 ก.พ.38	<p>กอสศิริ</p> <p>นราศรี</p> <p>สิวิภา</p>	<p>การรักษาความสะอาด ของร่างกาย (การอาบน้ำ)</p> <p>การเลือกรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์</p> <p>อาหารหลัก 5 หมู่</p>	<p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ เด็ก ๆ ไม่ค่อย ยอมอาบน้ำก่อนมาศูนย์ เด็ก</p> <p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กบางคนเป็น โรคขาดสารอาหาร เด็กหลาย ๆ คน ไม่ยอมรับประทานผักและเด็กหลาย ๆ คนรับประทานอาหารที่มีโทษต่อร่างกาย เช่น แหนมดิบ ปลาดิบ อาหารรสเผ็ดจัด</p> <p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคนไม่ ยอมรับประทานผัก และเด็กหลายคน แอบน่านมไปเททิ้ง เพราะไม่ยอมดื่ม</p>
1 มี.ค.38	กอสศิริ	อาหารหลัก 5 หมู่	- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
	นราศรี	การป้องกันโรคหวัด	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคน ไม่ยอมรับประทานผักและเด็กหลายคน แอมน่านมไปเททิ้ง หรือ เทให้เพื่อน ดื่มแทน - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหานั้นประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : อากาศเปลี่ยน จากหนาวเป็นร้อน เด็กป่วยเป็นไข้หวัด จึงไม่มาเรียน เด็กที่มาเรียน ไอ จาม และมีน้ำมูกไหล
	สวีกา	การรักษาความสะอาด ใบหน้า มือและเท้า	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหานั้นประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๆ ชอบเล่น ดินทรายอยู่กลางแจ้ง พอถึงเวลาตีมนม รับประทานอาหารกลางวัน เด็กจะไม่ ยอมล้างมือก่อน ส่วนก่อนนอนตอน กลางวัน เด็ก ๆ ไม่ยอมล้างหน้า ล้างเท้า

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
2 มี.ค.38	กอสศิริ	การเลือกรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๗ รับประทานอาหารที่มีโทษต่อร่างกาย เช่น แหนมดิบ ปลาดิบ ส้มตำ ปลาร้าดิบ และเด็ก 2-3 คน เป็นโรคขาดสาร อาหาร
2 มี.ค.38	นราศรี	การป้องกันอุบัติเหตุที่ อาจเกิดขึ้นภายในที่พัก และบริเวณการก่อสร้าง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : บ้านพักกรรมกร ก่อสร้างอยู่ใกล้บริเวณก่อสร้างมาก เด็ก ๗ จึงชอบไปเล่นใกล้ ๗ บริเวณ ที่มีการก่อสร้างและเด็ก 2 คน เคย ได้รับอุบัติเหตุจากบริเวณที่มีการก่อสร้าง
	สิริกา	การเลือกรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๗ รับประทานอาหารที่มีโทษต่อร่างกาย เช่น ปลาดิบ ลาบเลือด และชอบ รับประทานอาหารรสเผ็ดจัด

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์ เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
3 มี.ค.38	<p>กอสศิริ</p> <p>นราศรี</p> <p>สิวิกา</p>	<p>การเลี้ยงน้อง</p> <p>การป้องกันผุนละออง</p> <p>การรักษาความสะอาด ของร่างกาย (การอาบน้ำ)</p>	<p>- เกณฑ์ข้อที่ 3 : เนื้อหาที่เด็กจำเป็นต้อง เรียนรู้ เด็กส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโต มีน้อง ที่ต้องช่วยพ่อแม่ดูแล</p> <p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่เด็กประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : บริเวณบ้านพัก กรรมการก่อสร้างและศูนย์เด็กก่อสร้าง เต็มไปด้วยผุนละอองจากวัสดุก่อสร้าง</p> <p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่เด็กประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๆ ไม่ค่อย ยอมอาบน้ำมาศูนย์เด็ก</p>
6 มี.ค.38	กอสศิริ	การรักษาความสะอาดที่ อาบน้ำและห้องส้วม	<p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : ที่อาบน้ำและ ห้องส้วมที่ใช้ร่วมกันในแหล่งก่อสร้าง สกปรกมาก</p>

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
8 มี.ค.38	กอศิริ	การระมัดระวังและ ป้องกันโรคท้องเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชอบใช้นิ้วหยิบ จับอาหารและเก็บของที่ตกพื้นมากิน นอกจากนี้ เด็กหลายคนชอบกินของดิบ เช่น แหนม ปลาดิบ ลาบ เลือด
8 มี.ค.38	นราศรี สิวิกา	การทำอาหารง่าย ๆ รับประทานเอง (การต้มไข่) เด็กมาเรียนจำนวน ไม่ถึง 10 คน จึงไม่ จัดการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคน ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ต้องหา อาหารรับประทานเอง <p style="text-align: center;">-</p>
9 มี.ค.38	กอศิริ	การป้องกันโรคหวัด	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคน มาเรียน มีอาการไอ จาม น้ำมูกไหล

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
13 มี.ค.38	นราศรี สิริกา	การประหยัดน้ำ มารยาทเกี่ยวกับการใช้ คำพูด	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคนไม่ยอมล้างมือก่อนรับประทานอาหารกลางวัน และหลังการทำกิจกรรมที่ทำให้อมือเปื้อน - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ศูนย์เด็กก่อสร้างและบ้านพักกรรมการก่อสร้างขาดแคลนน้ำ 7 วัน - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคนพูดไม่เพราะ มีคำทอกันขณะอยู่ในศูนย์เด็กและห้องพัก
14 มี.ค.38	กอศิริ	การรักษาความสะอาด ของเส้นผม	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคนเป็นเหา และเด็กหลายคนไม่ยอมสระผม ปล่อยาให้ผมเหม็นสกปรก

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
	นราศรี	ประโยชน์ของการเรียนหนังสือ	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ผู้ปกครองเด็กหลายคน ส่งเด็กมาเรียนเป็นบางวัน
	สีวิกา	เด็กมาเรียนจำนวนไม่ถึง 10 คน จึงไม่จัดการเรียนการสอน	-
15 มี.ค.38	ก่อสร้าง	การป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในที่พักและบริเวณการก่อสร้าง	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กได้รับอุบัติเหตุจากบริเวณการก่อสร้าง ทำให้เกิดบาดแผลและเป็นบาดทะยัก
	นราศรี	การไม่รังแกเพื่อน	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชายจอบ เด็กชายนน ชอบรังแกเพื่อน
	สีวิกา	เด็กมาเรียนจำนวนไม่ถึง 10 คน จึงไม่จัดการเรียนการสอน	-

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่ เด็กประสบ
16 มี.ค.38	<p>กอศิริ</p> <p>นราศรี</p> <p>สิริกา</p>	<p>การป้องกันผุนละออง</p> <p>การป้องกันยุงกัด</p> <p>การไม่รังแกเพื่อน</p>	<p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคน ชอบเล่นบริเวณที่มีผุนละออง</p> <p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : บริเวณบ้านพัก กรรมการก่อสร้างมียุงชุม และเด็ก 2-3 คน มีแผลที่เกิดจากยุงกัดทั่วร่างกาย</p> <p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชายไหม เด็กหญิง เรชอบแก้งเพื่อน</p>
17 มี.ค.38	กอศิริ	การทำอาหารง่าย ๆ รับประทานเอง (การต้มไข่)	<p>- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ</p> <p>- ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคน ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ต้องการ อาหารรับประทานเอง</p>

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
17 มี.ค. 38	นราศรี	การรักษาความสะอาด ที่อาบน้ำและห้องส้วม	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : บริเวณที่อาบน้ำ และห้องส้วมที่ใช้ร่วมกันในแหล่งก่อสร้าง สกปรกมาก
	สิวกา	การใช้จ่ายเงินอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๆ นำเงินที่ พ่อแม่ผู้ปกครองให้มาใช้ซื้อสิ่งที่ไม่เป็น ประโยชน์ได้แก่ ขนมที่ใส่สารกรอบ ซึ้อฉลากที่ทำเป็นแผงเบอร์ละ 5 บาท เพื่อหวังรางวัลที่อาจเป็นเหล้า (เอาไปให้พ่อแม่) ของเล่น ฯลฯ
20 มี.ค.38	ก้อศิริ	การทำขนมง่าย ๆ รับประทานเอง (วัน)	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ
	นราศรี	”	

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
20 มี.ค. 38	สิวิกา	เด็กมาเรียนจำนวน ไม่ถึง 10 คน จึงไม่จัด การเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กบางคนยังไม่ เลือกรับประทานขนมที่ไม่มีประโยชน์ จึงต้องสอนทำขนมวัน เพื่อทำให้เด็กหันมา รับประทานขนมที่มีประโยชน์และเพื่อจะ ได้เรียนเรื่องสี รูปทรงเรขาคณิต นอกจากนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ฝึก ทำขนม เพื่อเป็นหนทางสู่การประกอบ อาชีพ
21 มี.ค.38	กอกศิริ นราศรี	การป้องกันยุงกัด การระมัดระวังการเล่น กับสัตว์เลี้ยง (สุนัข)	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในบริเวณบ้านพัก กรรมการก่อสร้างและศูนย์เด็กก่อสร้าง มียุงชุม เด็ก 2-3 คน มีแผลที่เกิดจาก ยุงกัดทั่วร่างกาย - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
21 มี.ค. 38	สิวิกา	เด็กมาเรียนจำนวนไม่ ถึง 10 คน จึงไม่ จัดการเรียนการสอน	- ปัญหาที่เด็กประสบ : เวลาว่างลูกสูบข เข้ามาในศูนย์เด็กก่อสร้าง เด็ก ๆ ชอบขี้มามา เล่นพ่อแม่สูบขมาตามลูก จะเห่าและกัดเด็ก -
22 มี.ค.38	ก้อศิริ นราศรี สิวิกา	การระมัดระวังป้องกัน หนู การเลือกของเล่นและ วิธีเล่นที่ปลอดภัย การระมัดระวังการเล่น กับสัตว์เลี้ยง (สูบข)	- เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในห้องพักกรรมการ ก่อสร้างมักทิ้งเศษอาหารหรืออาหาร วางทิ้งไว้โดยไม่มีใครรับผิดชอบ ทำให้หนู แอบมากินอาหารและทำลายข้าวของ ของคนงานก่อสร้าง - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก 3 คน ประสบอุบัติเหตุจากการเล่น ส่วนเด็ก อื่น ๆ ชอบเล่นในที่ที่มีฝุ่นละออง - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
			<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่เด็กประสบ : สุนัข 2 ตัว ชอบเข้ามาในศูนย์เด็กก่อสร้าง เด็ก ๆ จึงชอบเล่นคลุกคลีด้วย บางครั้งสุนัขรำคาญก็กัดเด็ก
23 มี.ค.38	<p>ทอศิริ</p> <p>นราศรี</p> <p>สวิกา</p>	<p>การระมัดระวังการเล่น กับสัตว์เลี้ยง (สุนัข)</p> <p>การทำขนมง่าย ๆ รับประทานเอง (ขนม ข้าวลอย)</p> <p>เด็กมาเรียนจำนวน ไม่ถึง 10 คน จึงไม่ จัดการเรียนการสอน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในชุมชนก่อสร้าง มีสุนัขจรจัดเข้ามาอยู่จำนวนมากเด็ก ๆ ชอบไปแห่เล่น บางครั้งสุนัขก็กัดเด็ก - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กหลายคนยัง เลือกรับประทานขนมที่ไม่มีประโยชน์และ ครูต้องการให้เด็กเลิกฝึกกล้ามเนื้อมือ ด้วยการปั้นแป้งแทนการปั้นดินน้ำมัน <p style="text-align: center;">-</p>

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
24 มี.ค.38	ก่อสร้าง	การประหยัดน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในชุมชนก่อสร้าง และศูนย์เด็กก่อสร้างน้ำไม่ไหลติดต่อกัน 3 วัน
	นราศรี	การรักษาความสะอาด บริเวณแวดล้อม (การทิ้งขยะ)	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในชุมชนก่อสร้าง และศูนย์เด็กก่อสร้าง มีเศษขยะ เกลื่อนและเด็กยังมีนิสัยชอบทิ้งขยะ ไม่เป็นที่
	สิวกา	การรักษาความสะอาด แวดล้อม (การทิ้งขยะ) ในวันที่มีการ ประ เณินสมรรถภาพ การสอนของครูและวัด เจตคติทางการเรียน ของเด็ก	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : ในชุมชนก่อสร้าง และศูนย์เด็กก่อสร้างมี เศษขยะ เกลื่อนและ เด็กยังมีนิสัยชอบทิ้งขยะ ไม่เป็นที่

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
28 มี.ค. 38	นราศรี	การระมัดระวังและ ป้องกันโรคท้องเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กชอบใช้นิ้วหยิบ จับอาหาร เข้าปากและ เก็บของที่ตกพื้น มากิน นอกจากนี้พบว่าเด็กหลาย ๆ คน ป่วย เป็นโรคท้องเสียบ่อย ๆ
29 มี.ค.38	กอสศิริ	มารยาทการรับประทานอาหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็ก ๆ รับประทานอาหารหก เลอะ เทอะ ใช้นิ้ว จับอาหาร พูดคุ้ยขยะรับประทานอาหาร
	นราศรี	การทำขนมง่าย ๆ รับประทานเอง (ขนมครองแครง)	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กบางคนยัง รับประทานขนมที่ไม่มีประโยชน์ และครู ต้องการให้เด็กฝึกกล้ามเนื้อมือด้วยการ ปั้นแป้ง นอกจากนี้ เด็กบางคนอยู่บ้าน เคยช่วยแม่ทำขนมมาบ้างแล้ว การที่ครู สอนเรื่องทำขนมแก่เด็ก จะเป็นหนทาง สู่การประกอบอาชีพของเด็กโต

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
	นราศรี	การระมัดระวังป้องกัน หนู	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : บ้านพักกรรมการ ก่อสร้างมีเศษอาหาร และกรรมการ เก็บอาหารที่จะรับประทานมีมือตื้อไป ไว้ไม่มิดชิด หนูจึงมาแอบกินอาหาร ดังกล่าว
6 เม.ย.38	ก้อศิริ นราศรี	ปิดภาค เรียนเป็นเวลา 1 เดือน การระมัดระวังการเดิน ถนนและข้ามถนน	<p style="text-align: center;">-</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 1 : เนื้อหาที่เด็กนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ประสบ - ปัญหาที่เด็กประสบ : เด็กต้องข้ามถนน มาศูนย์เด็กทุกวัน และผู้ปกครองเตรียม นำเด็กเดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านโดย ทางรถยนต์
10 เม.ย.38	นราศรี	การโดยสารรถยนต์	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ข้อที่ 3 : เนื้อหาที่เด็กจำเป็นต้อง เรียนรู้

วัน เดือน ปี ที่สอน	ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	เนื้อหา	เกณฑ์การเลือกเนื้อหา และ สภาพปัญหาที่เด็กประสบ
11 เม.ย.38	นราศรี	การเลี้ยงน้อง	- เกณฑ์ข้อที่ 3 : เนื้อหาที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ เด็กส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโต มีน้องที่ต้องช่วยพ่อแม่ดูแล
12 เม.ย.38	นราศรี	ปิดภาคเรียนเป็นเวลา 1 เดือน	-

2. ผลการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยกิจกรรมการเรียนการสอนนี้เป็นการพิจารณาตกลงร่วมกันระหว่างครูผู้สอน และผู้วิจัย ปรากฏผล ดังนี้

2.1 กิจกรรมในชั้นสร้างแรงจูงใจ ครูและผู้วิจัยร่วมกันจัดกิจกรรมที่ สอดคล้องกับ เนื้อหาที่สอน เต็มวันแต่ละวัน และคำนึงถึงความจำเป็นรับการศึกษาของเด็กแต่ละวัย ดังนี้

2.1.1 เด็กเล็ก อายุระหว่าง 2 ปีเศษถึง 3 ปีเศษ กิจกรรมที่ทำให้ เด็กทำ ได้แก่

2.1.1.1 กิจกรรมตามมุมได้แก่ มุมของเล่น มุมต่อป๊อกลูกไม้ มุมหนังสือภาพ ฯลฯ

2.1.1.2 กิจกรรมเกม เพลง ท่องคำคล้องจอง

2.1.1.3 กิจกรรมฟังนิทาน

2.1.1.4 กิจกรรมฝึกพูดวันละประโยคหรือกิจกรรมตอบ

คำถามครู

2.1.1.5 กิจกรรม "อาหารเสริมปัญญา" จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหา เด็กขาดสารอาหาร และเด็กไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามา โดยครูนำขนม หรือขนมปัง หรือผลไม้ ตามฤดูกาลมาให้เด็กฝึกนับจำนวน เด็กสามารถนับได้จำนวนเท่าไร เด็กจะได้รับประทาน เท่านั้น และครูจะแจกนมให้เด็กดื่ม 1 แก้ว

2.1.2 เด็กกลาง อายุระหว่าง 3 ปีเศษถึง 5 ปี กิจกรรมที่ทำให้เด็กทำ ได้แก่

2.1.2.1 กิจกรรมในมุมเสริมประสบการณ์ เด็กกลางจะทำ กิจกรรมในมุมเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ได้แก่ มุมบทบาทสมมุติ มุมช่าง มุมประดิษฐ์ มุมหนังสือหน้าเดียว ฯลฯ

2.1.2.2 กิจกรรมเกม เพลง ท่องคำคล้องจอง เด็กจะทำ เช่นเดียวกับ เด็กเล็กแต่เด็กกลางจะมีโอกาสออกมานำกิจกรรมให้เด็กเล็กและเด็กวัยอื่น ๆ ปฏิบัติตาม

2.1.2.3 กิจกรรมฟังนิทานแล้วตอบคำถาม หรือ แต่งนิทาน ต่อจากเรื่องที่ครูเล่าค้าง

2.1.2.4 กิจกรรม "อาหารเสริมปัญญา" ดำเนินการเช่นเดียวกับเด็กเล็ก เพียงแต่ครูจะเป็นผู้ระบุจำนวนเลข และเด็กไปนับจำนวนขนม ขนมปัง หรือผลไม้ที่ถูกต้องตรงกับจำนวนที่ครูกำหนด

2.1.3 เด็กโต อายุระหว่าง 6-8 ปี กิจกรรมที่ทำให้เด็กทำได้แก่

2.1.3.1 กิจกรรมในมุมเสริมประสบการณ์ เด็กโตจะทำกิจกรรมในมุมเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมวัย ได้แก่ มุมหนังสือ มุมประดิษฐ์ มุมป้ายนิเทศ

2.1.3.2 กิจกรรมเกม เพลง ท่องคำคล้องจอง จะทำเช่นเดียวกับเด็กกลางแต่เด็กโตจะทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรม

2.1.3.3 กิจกรรมฟังนิทานแล้วตอบคำถาม

2.1.3.4 กิจกรรม "อาหารเสริมปัญญา" ดำเนินการเช่นเดียวกับเด็กกลาง เพียงแต่เด็กต้องนับจำนวน และเขียนตัวเลขแสดงจำนวนที่นับได้ให้ถูกต้อง

2.1.3.5 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ครูให้เด็กช่วยเหลืองานครูบางประการ เช่น ช่วยจัดมุมเสริมประสบการณ์ ช่วยจัดศูนย์เด็ก ฯลฯ

2.1.4 เด็กอายุ 9-13 ปี เด็กจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูในการดำเนินกิจกรรมในชั้นสร้างแรงจูงใจ หากเด็กมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ครูจะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

2.2 กิจกรรมในชั้นเสนอตัวแบบแก่เด็ก ครูและผู้วิจัยร่วมกันจัดกิจกรรมที่เด็กจะได้เรียนรู้ "ตัวแบบ" ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยอาศัยกลวิธีเสนอตัวแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 เสนอตัวแบบเป็นภาพ โดยวิธีให้เด็กดูภาพ แล้วแสดงความรู้สึก

2.2.2 เสนอตัวแบบเป็นบุคคลจริง ๆ โดยวิธีต่อไปนี้

2.2.2.1 พาตัวแบบที่เป็นบุคคลมาหน้าชั้น เรียนแล้วสัมภาษณ์

ตัวแบบ

2.2.2.2 พาเด็กไปดูตัวแบบในชุมชนที่ตัวแบบอยู่

2.2.3 เสนอตัวแบบผ่านสื่อต่าง ๆ โดยวิธีต่อไปนี้

2.2.3.1 เล่านิทานให้เด็กฟัง

2.2.3.2 เปิดวีซีดี เรื่องราวชีวิตของบุคคลที่เป็นตัวแบบ

ให้เด็กดู

2.2.3.3 อ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าว เหตุการณ์และ
เรื่องราวที่เป็นแบบอย่างให้เด็กนำไปปฏิบัติ หรือจดเว้นปฏิบัติ

2.2.3.4 ฟังเทปวิทยุที่ครูได้บันทึกมาจากรายการต่าง ๆ ของ
สถานีวิทยุ ที่เด็กฟังแล้วสามารถนำแบบอย่างไปปฏิบัติหรือจดเว้นปฏิบัติ

2.3 กิจกรรมในชั้นให้ความคาดหวังและให้ทำตามตัวแบบ ครูให้กำลังใจเด็ก
ทุกคนให้สามารถแสดงตามตัวแบบ และครูให้เด็กได้รับผลกระทบ ได้แก่ คำชม รางวัล ความสำเร็จ
เช่นที่ตัวแบบได้รับ

2.4 กิจกรรมในชั้นส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ครูและผู้วิจัยร่วมกันจัดกิจกรรมที่
สอดคล้องกับ เนื้อหาที่สอน เด็กในแต่ละวันและคำนึงถึงความจำเป็นรับการศึกษาของเด็กแต่ละวัย

2.4.1 เด็กเล็ก กิจกรรมที่ครูให้ทำได้แก่ กิจกรรมในมุม เสริมประสบการณ์
กิจกรรมระบายสีภาพ กิจกรรมนับจำนวนจากของจริง กิจกรรมปะ/ติดภาพ กิจกรรมเขียนเส้น
สีลามือ กิจกรรมปั้น กิจกรรมทอจ่า

2.4.2 เด็กกลาง กิจกรรมที่ครูให้ทำได้แก่ กิจกรรมในมุม
เสริมประสบการณ์ กิจกรรมทอจ่า กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมนับจำนวนจากของจริง กิจกรรมฝึกเขียน
พยัญชนะไทย กิจกรรมแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมสมมุติการซื้อขาย การเขียนคำ
บางคำที่เด็กต้องการรู้ หรือครูพิจารณาว่าเป็นคำที่มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก

2.4.3 เด็กโต กิจกรรมที่ครูให้ทำได้แก่ กิจกรรมทำบัตรงาน
กิจกรรมศิลปะ

2.4.4 เด็กอายุ 9-13 ปี กิจกรรมที่ครูให้ทำได้แก่ กิจกรรมทำ
บัตรงาน กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมหาความรู้รอบตัว

2.5 กิจกรรมในชั้นสร้างความภาคภูมิใจ ครูและผู้วิจัยร่วมกันจัดกิจกรรม/ เปิด
โอกาสให้เด็กนำผลงาน ความสำเร็จของตนออกแสดง เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจใน
ความสามารถและความสำเร็จของตนในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 ครูให้เด็กโตนำผลงานของทุกคนมาจัดแสดงร่วมกัน

2.5.2 ครูให้เด็กทุกคนนำผลงานของตนมาแสดงหน้าชั้น และเด็ก
พูดถึงผลงานของตนเองพร้อมความรู้สึกที่มีต่อผลงาน

- 2.5.3 ครูกล่าวชมเชยผลงานของเด็กแต่ละคน
- 2.5.4 ครูให้เด็กนำผลงานกลับไปให้พ่อแม่ผู้ปกครองที่บ้านดู
- 2.5.5 ครูให้เด็กดูบันทึกความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง

ฯลฯ

3. ผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนเด็กด้วยโอกาสทางการศึกษาใน
แหล่งก่อสร้าง

ผู้วิจัยประเมินผลครูและเด็กก่อนและหลังการทดลองใช้กระบวนการเรียน
การสอนปรากฏผล ดังนี้

3.1 ด้านครู ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการประเมินผลด้านสมรรถภาพการสอน
ของครู และผู้วิจัยขอให้ครูประเมินผลตนเองในด้านความรู้ เจตคติ และสมรรถภาพการสอน โดย
ประเมินทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำบันทึกการ
สังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่งใน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะ
ก่อนที่จะมีการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน ระยะทดลองซึ่งหมายถึงระยะเวลาที่ผู้วิจัย
ขอให้ครูทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนภายใต้การให้คำแนะนำของผู้วิจัย และระยะหลัง
การทดลอง ซึ่งหมายถึงระยะเวลาภายหลังการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว
3 เดือน ผู้วิจัยจึงไปติดตามดูครูจัดการเรียนการสอนในสภาวะที่ผู้วิจัยไม่ได้ให้คำแนะนำแก่ครูอีก
ซึ่งผลปรากฏ ดังนี้

สมรรถภาพการสอน ด้านความรู้ และด้านเจตคติ

ศูนย์เด็ก ก่อสร้าง	รายชื่อครู	ผู้วิจัยและผู้ทบทวนประเมิน				ครูประเมินตนเอง											
		ด้านสมรรถภาพการสอน				ด้านสมรรถภาพการสอน				ด้านความรู้				ด้านเจตคติ			
		คะ แนน	ก่อน	หลัง	ผล	คะ แนน	ก่อน	หลัง	ผล	คะ แนน	ก่อน	หลัง	ผล	คะแนน	ก่อน	หลัง	ผล
		คะ แนน เต็ม	ที่ได้	ที่ได้	เพิ่มขึ้น /ลดลง ร้อยละ	คะ แนน เต็ม	ที่ได้	ที่ได้	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	คะ แนน เต็ม	ที่ได้	ที่ได้	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	คะแนน เต็ม	คะ แนน ที่ได้	คะ แนน ที่ได้	เพิ่มขึ้น ร้อยละ
กอล์ฟรี	1. ครูคุณกัญญา	250	75	225	60	250	180	250	28	115	45	83	33.04	96	73	95	22.91
	2. ครูวารุณี	250	83.5	200.5	46.8	250	149	203	21.6	115	48	88	34.78	96	60	85	26.04
นราศรี	3. ครูดารณี	250	25	222	78.8	250	172	249	30.8	115	60	115	47.82	96	44	93	51.04
	4. ครูทวิภา	250	40	195	62	250	160	213	21.2	115	78	104	22.6	96	55	87	33.33
วิภา	5. ครูจรรยา	250	74	66	3.2	250	173	196	9.2	115	49	92	37.39	96	50	81	32.29
	6. ครูพจนกาน์	250	60	53.5	2.6	250	182	205	9.2	115	52	86	29.56	96	42	76	35.41

จากตารางที่ 2 ปรากฏผลด้านสมรรถภาพการสอน ที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยประเมินพบว่า ครูจากศูนย์เด็กก่อสร้างก้อศิริ และศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรีมีคะแนนพัฒนาการด้านสมรรถภาพการสอนภายหลังการทดลองสูงขึ้นร้อยละ 60 46.8 78.8 และ 62 ตามลำดับ สำหรับครูจากศูนย์เด็กก่อสร้างสิวิกา ได้แก่ครูจรรยาและครูชอนกลิ่นมีคะแนนสมรรถภาพการสอนภายหลังการทดลองลดลงร้อยละ 3.2 และ 2.6 ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินตนเองของครูในด้านสมรรถภาพการสอนเพิ่มขึ้นต่ำสุดร้อยละ 9.2 และเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 30.8 ด้านความรู้เพิ่มขึ้นต่ำสุดร้อยละ 22.6 และเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 47.82 และด้านเจตคติเพิ่มขึ้นต่ำสุดร้อยละ 22.91 และเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 35.41

ผลการวิจัยที่สรุปจากบันทึกการสังเกต ปรากฏผล ดังนี้

ตัวอย่าง บันทึกการสังเกต

3.1.1 ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง

3.1.1.1 ระยะก่อนการทดลอง

จากบันทึกการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า

ก. ด้านวางแผนการสอน ในระยะก่อนการ

ทดลองครูสังขมี ทำหน้าที่สอนเด็กเพียงคนเดียว เมื่อผู้วิจัยเข้าไปสร้างความคุ้นเคยโดยการเข้าไปช่วยทำงาน พบว่า ครูสังขมีไม่มีการวางแผนการสอนล่วงหน้า ไม่มีการทำบันทึกการสอน ข้อมูลสนับสนุนที่ปรากฏในบันทึกการสังเกตได้แก่

1) ผู้วิจัยลองสอบถามครูสังขมีว่า ในวัน

รุ่งขึ้นครูวางแผนว่าจะสอนและจัดกิจกรรมอะไรให้เด็ก ครูสังขมีทำท่าอึดอัด สักครูจึงตอบว่า "ยังไม่รู้เลยที่ เด็กต้องไปคูหนังสือเรียนชั้น ปอหนึ่งก่อน" เมื่อถึงเวลาสอนครูสังขมีนำหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาเปิดดูและลอกเนื้อหาที่อยู่ในหนังสือดังกล่าวไว้บนกระดานคำ และให้เด็กลอกตาม

2) ผู้วิจัยลองสอบถามคุณครูสังขมีถึงเรื่อง

การทำบันทึกการสอน คุณครูสังขมีบอกว่ามีการทำบันทึกการสอน และไปหยิบสมุดเล่มยาวคล้ายสมุดลงบัญชีมาให้ผู้วิจัยดู เมื่อผู้วิจัยเปิดดูพบว่าในบันทึกดังกล่าว เป็นบันทึกประจำวัน มีข้อความคล้ายคลึงกันดังนี้

" วันที่..... เดือน.....พ.ศ....."

การเรียนการสอน	ชุมชน	อาหาร	แขกผู้มาเยี่ยม
- ภาษาไทยฝึกอ่านคำ ประสมสระอา และให้เด็ก ฝึกเขียน	-	ไข่พะโล้	-
- พัก			
- ตอนบ่ายครูไปประชุม			

เมื่อผู้วิจัยจูนหมดเล่ม ได้ถามคุณครูสักขีว่า บันทึกนี้เขียนก่อนหรือหลังการสอน
คุณครูตอบว่า เขียนหลังจากสอนเด็ก แล้ว

สำหรับรายละเอียดของบันทึกการสังเกตในด้านอื่น ๆ มีอยู่ในภาคผนวก ค.

3.2 ด้านเด็ก ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กในด้าน ความรู้
เจตคติ และการนำความรู้ไปใช้ทั้งก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏผล ดังนี้

3.2.1 ด้านความรู้

เนื่องจากจำนวนเด็กที่มาเรียนในแต่ละวันไม่เท่ากัน เพราะ
เด็กบางคนมาเรียนในช่วงสั้น ๆ ประมาณ 2-7 วัน และเด็กบางคนมาเรียนไม่สม่ำเสมอ ดังนั้น
ในการประเมินผลด้านความรู้ ผู้วิจัยใช้การประเมินความรู้ก่อนและหลังเรียนแต่ละเนื้อหา และ
เสนอผลการเรียนรู้ตามจำนวนเนื้อหาที่ผู้วิจัยจัดให้แก่เด็ก ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนพัฒนาการด้านความรู้ตามเนื้อหาที่เด็กเรียน

เรื่อง (จำนวนเด็ก)	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างก่อสิริ					ศูนย์เด็กก่อสร้างสร้างนราศรี					ศูนย์เด็กก่อสร้างสร้างสิวิกา				
	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t
การปรังพิน (ก=20/ส=13)	40	12	40	70	12.5*	-	-	-	-	-	26	7	26	73.07	10.17*
การรักษาความสะอาด หน้า มือ เท้า (ก=19/น=16/ส=14)	38	12	38	68.42	12.106*	32	3	32	90.62	17.99*	28	8	24	57.14	10.40*
การอาบน้ำ (ก=23/ส=10)	46	15	46	67.39	13.297*	-	-	-	-	-	20	7	20	65	8.51*
การสระผม (ก=19/น=14/ส=12)	38	14	38	63.15	12.064*	28	4	28	85.71	13.712*	24	7	24	70.83	9.54*
การดูแลรักษาความ สะอาดของบ้าน (ก=19/น=14/ส=10)	38	12	38	68.42	12.106*	28	3	28	89.283	15.713*	20	6	20	70	8.58*
การทิ้งขยะ (ก=19/น=14/ส=10)	38	12	38	68.42	12.052*	28	6	28	78.576	11.450*	20	8	20	60	7.518*
การรักษาความสะอาด ที่อาบนำและส้วม (ก=15/น=11)	30	12	30	60	11.225*	22	5	22	77.27	9.815*	-	-	-	-	-
อาหารหลัก 5 หมู่ (ก=24/น=15/ส=12)	48	12	48	75	14.39*	30	3	30	90	16.981*	24	9	24	62.5	9.58*

p < .05

ก = ก่อสิริ น = นราศรี ส = สิวิกา

เรื่อง (จำนวนเด็ก)	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง					ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี					ศูนย์เด็กก่อสร้างสีวิภา				
	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t
การเลือกรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์ (ก=22/น=12/ส=8)	44	10	44	77.27	14.239*	24	5	24	79.16	10.695*	16	5	16	68.75	7.52*
การเลือกรับประทาน ขนมที่มีประโยชน์ (ก=25/น=21/ส=24)	50	12	50	76	15.2*	42	4	42	90.47	20.79*	48	13	48	72.91	12.15*
มารยาทการรับประทานอาหาร (ก=25/น=11/ส=11)	50	21	50	58	15.67*	22	4	24	90.9	10.83*	22	6	22	72.72	9.23*
การเลือกของเล่น และ วิธีเล่น (ก=21/น=13/ส=10)	42	12	42	71.42	17.505*	26	5	26	80.76	3.196*	20	4	20	80	9.809*
การป้องกันอุบัติเหตุ (ก=18/น=16)	36	14	36	61.11	11.780*	32	4	32	87.5	35*	-	-	-	-	-
การเดินถนน (ก=22/น=7)	44	18	44	59.09	14.05*	14	4	14	71.42	3.166*	-	-	-	-	-
การโดยสารรถ (ก=21/น=8)	42	18	42	57.14	14.64*	16	3	16	81.25	8.88*	-	-	-	-	-
การใช้ยา (ก=21/น=14)	42	17	42	59.52	13.678*	28	5	28	82.14	-	-	-	-	-	-

p < .05

ก = ก่อสรื น = นราศรี ส = สีวิภา

เรื่อง (จำนวนเด็ก)	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อศิวิ					ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี					ศูนย์เด็กก่อสร้างสีวิกา				
	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t
การใช้ไฟ (ก=16/น=10)	32	9	32	71.87	11.226*	20	4	20	80	9.815*	-	-	-	-	-
ชื่อตนเอง (ก=18/น=13/ส=12)	36	5	33	77.77	12.916*	26	4	17	50	7.911*	24	3	17	58.33	10.32*
การใช้คำพูด (ก=22/น=10/ส=9)	44	17	44	61.36	13.45*	20	2	20	90	13.53*	18	6	18	66.66	8.012*
ฉันทักเกิด (ก=21/น=16/ส=12)	42	14	42	66.66	13.3*	32	4	38	87.5	15.765*	24	7	24	70.83	9.54*
ฉันทักอยู่ (ก=23/น=17)	46	13	46	71.73	13.657*	34	4	34	88.23	16.657*	-	-	-	-	-
การดื่มไร่ (ก=17/น=12)	34	14	34	58.82	12.378*	24	3	24	87.5	13.420*	-	-	-	-	-
การทำอาหารอย่าง (น=13)	-	-	-	-	-	26	5	26	80.76	11.51*	-	-	-	-	-
การทำขนมบัวลอย (ก=18/น=15)	36	11	36	69.44	11.762*	30	9	30	70	10.69*	-	-	-	-	-
การทำวัน (ก=19/น=9)	38	16	38	57.89	13.611*	18	6	18	66.66	2.66*	-	-	-	-	-
การทำเครื่องแครง (น=10)	-	-	-	-	-	20	4	20	80	9.815*	-	-	-	-	-

p < .05

ก = ก่อศิวิ น = นราศรี ส = สีวิกา

เรื่อง (จำนวนเด็ก)	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างก่อศิริ					ศูนย์เด็กก่อสร้างร้างนราศรี					ศูนย์เด็กก่อสร้างร้างสีวิภา				
	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t
การป้องกันยุงกัด (ก=23/น=14)	46	19	46	58.69	14.66*	28	4	27	82.14	12.364*	-	-	-	-	-
การป้องกันหนู (ก=24/น=10/ส=9)	48	16	48	66.66	13.57*	20	5	20	75	9.036*	18	5	18	72.22	8.2*
การป้องกันโรคท้องเสีย (ก=14/น=13/ส=13)	28	10	28	64.28	10.28*	26	5	26	80.76	11.51*	26	7	26	73.07	7.018*
การป้องกันฝุ่นละออง (ก=19/น=13/ส=12)	38	14	38	63.15	12.179*	26	3	26	88.46	35.38*	24	6	24	75	9.96*
การระมัดระวังการเล่น กับสปีดเวย์ (สุนัข) (ก=27/น=10/ส=8)	54	15	54	72.22	14.845*	20	5	20	75	9.036*	16	4	16	75	7.944*
การป้องกันโรคคางคก (ก=23/น=19/ส=12)	46	12	46	73.91	27.269*	38	4	850	89.47	18.83*	24	7	24	70.83	9.548*
การป้องกันโรคหัด (ก=17/น=11/ส=22)	34	11	34	67.64	9.080*	22	3	22	86.36	12.335*	44	9	43	77.27	12.184*
การซักผ้า (น=12)	-	-	-	-	-	24	5	24	79.16	10.674*	-	-	-	-	-
โทษของยาเสพติด (ก=25/น=11)	50	19	50	62	14.252*	22	4	22	81.81	10.77*	-	-	-	-	-

p < .05

ก = ก่อศิริ น = นราศรี ส = สีวิภา

เรื่อง (จำนวนเด็ก)	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างก่อศิวิ					ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างนราศรี					ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างสีวิกา				
	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t	คะแนน เต็ม	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนน หลัง เรียน	เพิ่มขึ้น ร้อยละ	t
การไม่รังแกเพื่อน (ก=22/น=10/ส=8)	44	15	44	65.9	12.998*	20	3	20	85	11.184*	16	5	16	68.75	7.56*
การประหยัดน้ำ (ก=24/น=11)	48	16	48	66.66	13.57*	22	3	22	86.36	12.335*	-	-	-	-	-
การใช้จ่ายเงินอย่าง ประหยัด (ก=31/น=12/ส=8)	62	20	62	67.74	15.56*	24	5	24	79.16	19.049*	16	5	16	68.75	7.517*
การเลี้ยงน้อง (ก=22/น=6)	44	17	44	61.36	13.453*	12	3	12	75	6.726*	-	-	-	-	-
ประโยชน์ของการเรียน หนังสือ (ก=17/น=10/ส=9)	34	10	34	70.58	11.480*	20	4	20	80	9.815*	18	5	18	72.22	8.2*
วันแห่งความรัก (ก=22/น=23/ส=24)	44	9	44	79.54	3.161*	46	4	46	91.3	22.82*	48	11	48	77.08	14.86*

$p < .05$

ก = ก่อศิวิ น = นราศรี ส = สีวิกา

จากตารางข้างต้น ปรากฏค่า t ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่า t ที่ได้จากตาราง ดังนั้นสรุปว่า ความรู้ของเด็กก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเทียบเป็นค่าร้อยละ พบว่า คะแนนจากการวัดความรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนโดยเพิ่มขึ้น ค่าสุดร้อยละ 50 และ เพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 91.3 ทั้งนี้ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.2.1.1 จากบันทึกการสังเกต เด็กในศูนย์ เด็กก่อสร้างทั้งสามแห่งพบว่า

ก่อนการทดลอง เด็กในแหล่งก่อสร้างทั้งสามแห่ง มีพื้นฐานด้านความรู้ที่คล้ายคลึงกันในลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 เด็ก ๆ ไม่มีความรู้ในเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและ เรื่องที่ เป็นประโยชน์กับชีวิตประจำวัน

ข้อมูลสนับสนุน ได้แก่บันทึกการสังเกต ซึ่งปรากฏ ดังนี้

...วันหนึ่งที่ครูจะสอน เรื่อง การเลือกรับประทานขนมที่มีประโยชน์ ผู้วิจัยได้ทดสอบความรู้เด็กทีละคนโดยถามว่า ขนมที่มีประโยชน์ที่ทำให้หนูแข็งแรงเติบโตมีลักษณะเป็นอย่างไร เด็กตอบว่า "ขนมที่มีสีสวย ๆ " และ "ขนมหวานอร่อย" เมื่อให้เด็กยกชื่อขนม เด็ก ๆ จะยกชื่อขนมที่ใส่สารกรอบ บรรจุในซองมีขายตามท้องตลาด...

...วันหนึ่งที่ครูเตรียมการสอน เรื่องการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ผู้วิจัยได้ทดสอบความรู้เรื่องดังกล่าว โดยถามเด็กทีละคนว่า ระหว่าง ข้าวที่กินกับยาปลาร้าระบอง กับ ก๋วยเตี๋ยวราดหน้าเด็กคิดว่าอาหารชนิดใดมีประโยชน์ต่อร่างกายเด็ก ทำให้เด็กเติบโตแข็งแรง เด็กทุกวัยตอบว่า ข้าวกับยาปลาร้าระบอง

ลักษณะที่ 2 เด็ก ๆ มีความรู้ผิด ๆ ในเรื่องการรักษาสุขภาพอนามัย

ข้อมูลสนับสนุน ได้แก่ บันทึกการสังเกต ซึ่งปรากฏ
ดังนี้

"วันนี้ผู้วิจัยสอบถามเด็กเรื่อง การแปร่งฟัน โดยถาม
เด็กว่า เด็ก ๆ ควรแปร่งฟันวันละกี่ครั้ง เด็ก ๆ ตอบว่าวันละ 1 ครั้ง และวิธีแปร่งฟันที่ถูกต้อง
ทว่าอย่างไรเด็กตอบว่า ใช้แปรงฟันไปมา"

"วันนี้ผู้วิจัยสอบถามเด็กเรื่องการสระผมโดยถาม
เด็กว่า เด็กควรสระผมสัปดาห์ละกี่ครั้ง เด็กบอกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง"

ลักษณะที่ 3 เด็กเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่คุณครูอธิบาย
ได้ช้ากว่าเด็กปกติ

ข้อมูลสนับสนุน ได้แก่
วันนี้ ครูให้เด็ก ๆ ทุกคนมานั่งล้อมวงเพื่อเล่นเกม
ลมเพลมพัด ครูอธิบายทีละขั้นตอน ดังนี้
วันนี้ เราจะเล่นเกมลมเพลมพัดกับ ในตอนแรกครู
จะพูดว่า ลมเพลมพัด เมื่อครูพูดจบเด็ก ๆ ต้องถามครูว่า พัดอะไร เอาละ เรามาลองดูนะคะ
ครู "ลมเพลมพัด"
เด็ก "ลมเพลมพัด"
ครู "เด็ก ๆ ไม่ต้องพูดคำว่า ลมเพลมพัด
แต่เด็ก ๆ พูดคำว่า พัดอะไร เข้าใจนะคะ เข้าเริ่มกันใหม่"
ครู "ลมเพลมพัด"
เด็ก "ลมเพลมพัด"
ครู "ครูบอกแล้วไงคะว่าไม่ต้องพูดคำครู แต่ให้
ถามครูว่า พัดอะไร เอาละเอาใหม่ นะคะ"

ครู "ลมเพลมพัด"
เด็กส่วนใหญ่ ยังคงพูดคำว่า "ลมเพลมพัด" แต่
เด็กโต 3-4 คน เริ่มเปลี่ยนเป็น "พัดอะไร"

ลักษณะที่ 4 เด็กไม่กระตือรือร้นที่จะรับรู้เรื่องราว

ต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตนเอง

ข้อมูลสนับสนุน ได้แก่ บันทึกการสังเกต ซึ่งปรากฏ

ดังนี้

... เมื่อผู้วิจัยไปถึงศูนย์เด็กก่อสร้าง...

ผู้วิจัยพยายามชักชวนเด็กพูดคุยถึงเรื่องต่าง ๆ เช่น หนูชื่ออะไรจะ หนูอายุเท่าไรแล้ว พ่อแม่ของหนูทำงานอยู่ตรงไหน แล้วบ้านหนูอยู่ตรงไหน พาไปไปดูได้ไหม... ผู้วิจัยเห็นเด็กไม่คอยอยากตอบคำถามของผู้วิจัย ผู้วิจัยคิดว่าคงเกิดจากความไม่คุ้นเคยกัน ผู้วิจัยจึงรอให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยกับผู้วิจัยแล้วจึงถาม เด็กอีกครึ่งปรากฏว่าเด็กไม่กระตือรือร้นที่จะตอบคำถามของผู้วิจัยเลยทั้ง ๆ ที่ผู้วิจัยถาม เรื่องที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กเอง เมื่อถูกถามบ่อย ๆ เข้าเด็กตอบว่าไม่รู้ค่ะ/ไม่รู้ครับ เมื่อผู้วิจัยถามว่า แล้วอยากรู้ไหมคะว่า... (เป็น เรื่องที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก) เด็กตอบว่าไม่อยากรู้ค่ะ/ไม่อยากรู้ครับ...

ภายหลังการทดลอง เด็ก ๆ ในแหล่งก่อสร้างทั้ง

3 แห่ง มีพัฒนาการด้านความรู้ในเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวและ เรื่องที่เป็นประโยชน์กับชีวิตประจำวันที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นและรับรู้ เรื่องต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น มีความกระตือรือร้นต้องการรู้เรื่องที่อยู่แวดล้อมตัวมากขึ้น และเด็กมีทักษะด้านภาษาและคำนวณเพิ่มขึ้น

ข้อมูลสนับสนุน จากบันทึกการสังเกต เด็กเป็นราย

บุคคล ปรากฏ ดังนี้

กรณีที่ 1

เด็กชายบอล อายุ 3 ปี ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี

ก่อนการทดลอง มักจะแสดงความเบื่อหน่ายการเรียน

เช่น วิ่งหนีกลับห้องพัก แอบเล่นกับเพื่อนไม่สนใจฟังคุณครูอธิบายสิ่งใด

หลังการทดลอง สนใจฟังคุณครู มีการซักถามคุณครู

ในเรื่องที่คุณครูสอน และพูดถึงความรู้ที่ได้รับจากคุณครูเสมอ ๆ เช่น

คุณครูให้ของเด็กหญิงเจียบ เด็กชายบอลจะพูดว่า "ต้องขอบคุณคุณครูก่อน" และ เมื่อผู้วิจัยไปที่ศูนย์เด็กก่อสร้างที่เด็กชายบอลเรียนอยู่ เด็กชายบอลจะจูบมือผู้วิจัยไปที่มุมหนังสือ เพื่อให้ผู้วิจัยอ่านนิทานหรือหนังสือภาพต่าง ๆ ให้ฟังเสมอ

กรณี 2

เด็กหญิงกุ่มอายุ 4 ปีเศษ ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี ก่อนการทดลอง มีกเหมอลอย และชอบเดินออกนอกศูนย์เด็กก่อสร้างโดยไม่ขออนุญาตคุณครู เนื่องจากเด็กถูกแม่ทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังเสมอ ๗ หลังการทดลอง เด็กหญิงกุ่ม สนใจเรื่องการเรียนมากขึ้น ไม่ค่อยลุกเดิน ขณะนั่งฟังคุณครูอธิบายเรื่องต่าง ๆ ถ้าคุณครูซักถามจะกระตือรือร้นที่จะตอบคำถาม เมื่อคุณครูทดสอบหลังเรียน เด็กหญิงกุ่มจะพูดว่า "เมื่อ เข้าคุณครูถามหนูแล้วนี่" แล้วพยายามซักถามคุณครูว่า "หนูตอบถูกไหมคะ"

กรณี 3

เด็กชายนัดอายุ 6 ปีเศษ ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี เป็นเด็กปัญญาอ่อนพูดไม่ได้ แต่เข้าใจสิ่งที่ผู้ใหญ่พูด ก่อนการทดลอง นัดจะก่อกวนชั้นเรียนด้วยการทำเสียงดัง แกล้งเพื่อน พอกคุณครูจะนั่งนิ่งอยู่สักครู หลังจากนั้นจะก่อกวนชั้นเรียนใหม่ ภายหลังการทดลอง นัดรู้จักนั่งฟังคุณครูพูดแต่เนื่องจากนัดพูดไม่ได้ คุณครูจึงไม่รู้ว่านัดเข้าใจเรื่องที่สอนหรือไม่ วันหนึ่งคุณครูสอนเรื่องมารยาทการใช้คำ เนื้อหาที่ที่มีการสาธิตการไหว้เมื่อผู้ใหญ่ให้ของ คุณครูเห็นนัดสนใจฟังจึงเรียกนัดมาทำท่าบ้าง นัดออกมาทำท่าได้ถูกต้อง ขณะไหว้นัดส่งเสียงอ้ออ้อด้วย เมื่อเพื่อน ๆ ประบมมือให้ นัดยิ้มอย่างมีความสุข เมื่อพบผู้วิจัยครั้งใดนัดจะนำหนังสือเกี่ยวกับมารยาทที่อยู่ที่มุมหนังสือมาให้ผู้วิจัยดูพร้อมทั้งชี้รูปเด็กไหว้ผู้ใหญ่ทุกครั้ง ผู้วิจัยจึงพูดกับนัดว่า "นัดต้องทำเหมือนเด็กในรูปนี้นะ เวลาพบผู้ใหญ่ต้องไหว้" นัดพยักหน้ารับคำผู้วิจัย

กรณี 4

เด็กชายศักดิ์อายุ 13 ปี เคยเรียนในระบบโรงเรียน
มาก่อนที่จะมา เรียนในศูนย์ เด็กก่อสร้างก่อสร้าง

ก่อนการทดลอง เด็กชายศักดิ์ แสดงท่าที เบื่อหน่าย
กับการที่ต้องมา เรียนร่วมกับ เด็กอายุ 2-9 ปี และ เรียน เนื้อหาที่ศักดิ์คิดว่าง่ายเกินไป

หลังการทดลอง ผู้วิจัย เสนอให้ศักดิ์ได้ เรียน เนื้อหา
ต่าง ๆ ให้ละเอียดลึกซึ้ง เหมาะกับวัยของศักดิ์ ปรากฏว่าศักดิ์สนใจและกระตือรือร้นในการเรียน
มากขึ้น มักถามผู้วิจัยว่า "วันนี้คุณครู เอาหนังสือใหม่มาให้ผมหรือ เปล่าครับ" หรือไม่ก็จะนำความรู้
ที่อ่านจากหนังสือมาถามผู้วิจัย เสมอ

กรณี 5

เด็กในทุกระดับ เด็กก่อสร้าง มีทักษะทางภาษาดีขึ้น
ภายหลังการทดลอง เด็กสามารถอ่าน เขียนได้ตามวัย ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปี เศษ ถึง 3 ปี เศษ สามารถเขียนเส้น
สลายมือได้

มีตัวอย่างงาน เขียนของเด็กซึ่งปรากฏอยู่ในหน้า
ถึงหน้า

เด็กอายุ 3 ปี เศษ ถึง 5 ปี สามารถเขียนชื่อเล่น
ของคนได้ และอ่าน เขียนพยัญชนะ ก-ช ได้

มีตัวอย่างงาน เขียนของเด็กซึ่งปรากฏอยู่ในหน้า
ถึงหน้า

เด็กอายุ 5 ปี ถึง 6 ปี สามารถเขียนชื่อเล่น
ของคนได้ และอ่าน เขียนคำง่าย ๆ ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

มีตัวอย่างงาน เขียนของเด็ก ซึ่งปรากฏอยู่ในหน้า
ถึงหน้า

เด็กในศูนย์เด็กก่อสร้าง มีทักษะการคำนวณดีขึ้นหลังการทดลอง เด็กสามารถคิดคำนวณ

ได้ตามวัย ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปีเศษถึง 3 ปีเศษ สามารถนับจำนวน 1-10 ได้

เด็กอายุ 4 ปี ถึง 5 ปี สามารถนับจำนวน 1-20 และบวกลบเลข 1 หลักได้

เด็กอายุ 6 ปี ถึง 8 สามารถนับจำนวน 1 - 100 และบวกลบเลข 2 หลักแบบที่ไม่มี

การทดหรือขอยืมได้

3.2.2 ด้านเจตคติ

ผู้วิจัยดำเนินการวัดเจตคติก่อนและหลังเรียนปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนพัฒนาการด้านเจตคติของเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่ง

ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างศิริ							ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี							ศูนย์เด็กก่อสร้างสีวิภา						
คะ แนน เต็ม	คะ แนน ก่อน เรียน	คิด เป็น ร้อย ละ	คะ แนน หลัง เรียน	คิด เป็น ร้อย ละ	เพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ	t	คะ แนน เต็ม	คะ แนน ก่อน เรียน	คิด เป็น ร้อย ละ	คะ แนน หลัง เรียน	คิด เป็น ร้อย ละ	เพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ	t	คะ แนน เต็ม	คะ แนน ก่อน เรียน	คิด เป็น ร้อย ละ	คะ แนน หลัง เรียน	คิด เป็น ร้อย ละ	เพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ	t
30	12	40	26	86	46	23.02	30	11	36	24	80	43	18.78	30	14	46	21	70	24	5.94

จากตารางข้างต้น ปรากฏว่าค่า t ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่า t ที่ได้จากตาราง ดังนั้นสรุปได้ว่าเจตคติของเด็กก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยคะแนนจากแบบวัดเจตคติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และเมื่อพิจารณาเทียบเป็นคำร้อยละ พบว่าคะแนนจากการวัดเจตคติหลังการทดลองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองโดยเพิ่มขึ้นต่ำสุดร้อยละ 24 และเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 46 ทั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.2.2.1 สรุปจากบันทึกการสังเกตเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง ก่อนการทดลอง เด็ก ๗ ในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง

กระตือรือร้นในการเรียนเพราะคุณครูให้เด็ก ๗ นั่งนั่ง ๗ ฟังครูอธิบายเรื่องต่าง ๗ นาน ๗ และมีเช่นนี้ให้เด็กทำกิจกรรมอ่านเขียน เด็กเล็ก ๗ ทำไม่ได้จึงรู้สึกท้อใจ เด็กโตรู้สึกว่าง่ายจึงเบื่อ ส่วนเด็กกลางอายุ 5-6 ปี รู้สึกว่าน้องเล็กและพี่โตไม่สนใจเรียน จึงไม่สนใจเรียนด้วย เมื่อคุณครูเห็นเด็กไม่สนใจเรียน คุณครูจึงลงโทษเด็ก ผลคือ เด็กเบื่อเรียน เด็กหนีกลับห้องพัก เด็กร้องไห้ เด็กไม่มั่นใจในการแสดงออกเพราะกลัวคุณครู บรรยากาศของการเรียนจึงเต็มไปด้วยความขี้ขลาด เด็กบางคนแอบมาบอกกับผู้วิจัยว่า ไม่อยากมาเรียน ไม่ชอบคุณครูเพราะคุณครูชอบตี และน้อยใจว่าคุณครูไม่รักไม่สนใจตนเลย

หลังการทดลอง เด็ก ๗ ในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น เพราะคุณครูให้เด็กลงมือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๗ ด้วยตนเอง และมีกิจกรรมหลากหลายสำหรับเด็กที่มีวัยและความถนัดต่างกัน กิจกรรมที่ทำให้เด็กปฏิบัติ เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเด็กเอง เด็กรู้สึกคุ้นเคย จึงไม่รู้สึกว่ายากเกินกว่าจะทำให้สำเร็จด้วยดี ในช่วงหลังการทดลอง ผู้วิจัยสอบถามเด็กว่า รักคุณครูที่สอนหรือไม่ ทุกคนตอบว่ารักและเลิกน้อยใจคุณครูแล้วเพราะเห็นคุณครูทำดีกับเด็กทุกคนเท่ากัน เมื่อผู้วิจัยสอบถามเด็ก ๗ ว่าตอนนี้รู้สึกอย่างไรกับการเรียน เด็ก ๗ ตอบว่าอยากมาเรียนทุกวัน ซึ่งผู้วิจัยเองสังเกตว่าเด็กที่เจ็บป่วย เช่น แดงโงมถูกรถชนทำอีกเสบปวม เบ่งแค้ก็มาเรียนไม่ยอมหยุด หรือเด็กอื่น ๗ ที่เป็นไข้ปวดศีรษะ ยังคงมาเรียนสม่ำเสมอ

ตัวอย่าง

กรณีที่ 1 เด็กหญิงอ้อย เด็กชายยิ้ม อายุ 3 ปี เวลามาโรงเรียนชอบร้องไห้ เวลาคุณครูยิ้ม ยิ้มจะวิ่งกลับห้องพักทันที แต่ขณะทดลองเด็กหญิงอ้อย เด็กชายยิ้มไม่ร้องไห้ แต่ร่วมทำกิจกรรมที่คุณครูจัดอย่างสนุกสนาน

กรณีที่ 2 เด็กชายปุย เด็กชายฉัตร อายุ 5 ปี ก่อนการทดลอง ไม่ยอมทำกิจกรรมคัด อ่าน เขียน ตามที่คุณครูกำหนด พอโรงเรียนเลิกจะรีบไปยืนรอหน้าศูนย์เด็กก่อสร้างเพื่อรอแม่มารับกลับบ้านทันที แต่ขณะทดลองเด็กชายปุย เด็กชายฉัตรร่วมทำกิจกรรมที่คุณครูจัดอย่างสนุกสนาน พอโรงเรียนเลิกเด็กชายปุย เด็กชายฉัตรไม่ยอมกลับอยู่รอคุณครูจะเตรียมอะไรไว้ให้เด็ก ๆ ทำในวันพรุ่งนี้ ถ้าวันใดผู้วิจัยไปเยี่ยมเด็กชายปุย เด็กชายฉัตร จะเข้ามาพูดคุยด้วย เมื่อผู้วิจัยซักถามความรู้สึกที่มีต่อการเรียน เด็กชายทั้งสองตอบว่า "อยากมาเรียนทุกวัน ไม่ต้องหยุดเลยครับ"

กรณีที่ 3 เด็กชายสุชาติ เด็กชายไพโรจน์ อายุ 10 ปี ก่อนการทดลองเด็กชายทั้งสองจะชอบนั่งเหม่อ เวลาคุณครูพูด จะทำท่าเหมือนตั้งใจฟัง พอขออนุญาตจะตอบไม่ได้ว่าคุณครูพูดอะไร เวลาคุณครูให้ทำกิจกรรมอ่าน คัด เขียน คิด เลขจะแสดงความเบื่อหน่ายให้เห็น แต่เมื่อคุณครูทดลองสอนตามกระบวนการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เด็กชายทั้งสองเปลี่ยนมาร่วมทำกิจกรรมที่คุณครูจัดอย่างกระตือรือร้น รวมทั้งคอยช่วยเหลือคุณครูในการจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ เด็กก่อสร้างและช่วยคุณครูจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับสอนในวันรุ่งขึ้นอย่างเต็มความสามารถ

3.2.2.2 สรุปจากบันทึกการสังเกตเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้าง
นราศรี

ก่อนการทดลอง เด็ก ๆ ในศูนย์เด็กก่อสร้าง
นราศรีเรื่องการเรียนเพราะคุณครูสั่งให้นั่งนิ่ง ๆ ฟังครูอธิบายเรื่องต่าง ๆ และให้ท่องจำพยัญชนะสระ และฝึกอ่านคำที่ไม่มี ความหมาย รวมทั้งท่องเลข 1-100 ทุกวัน ใครไม่ท่องหรือใครทำ

สิ่งใดผิดพลาดก็ถูกลงโทษ เด็ก ๆ จึงขาดเรียนบ่อย เมื่อผู้วิจัยสอบถามผู้ปกครองว่าทำไมไม่ส่งเด็กมาเรียน ผู้ปกครองบอกว่า ต้องการส่งเด็กมาเรียน แต่เด็กไม่ยอมมา ผู้วิจัยลองถามเด็ก ๆ ถึงสาเหตุที่ไม่ต้องการมาเรียน เด็กจะตอบคล้าย ๆ กันว่า กลัวคุณครูตี และเด็กบางคนบอกว่าไม่ชอบคุณครูเลยไม่มา

หลังการทดลอง เด็ก ๆ ในศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี ให้ความสนใจในกิจกรรมที่คุณครูจัด และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น ขณะทำกิจกรรม ผู้วิจัยเห็นเด็ก ๆ ยิ้ม และหัวเราะมากกว่าก่อนการทดลอง เวลาคุณครูอธิบายสิ่งใด เด็กจะตั้งใจฟัง เวลาคุณครูให้ปฏิบัติสิ่งใด เด็ก ๆ จะรีบแย่งกันปฏิบัติ เด็กที่เจ็บป่วยเล็กน้อย เช่น ปวดศีรษะ เป็นไข้ จะขอร้องผู้ปกครองให้พามาเรียน ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของเด็กที่มีต่อคุณครู เด็ก ๆ บอกว่า คุณครูไม่คอยตีเหมือนก่อน เด็ก ๆ เริ่มรู้สึกรักครูและกล้าเข้าใกล้ ๆ คุณครูมากขึ้น

ตัวอย่าง

กรณีที่ 1 เด็กชายบิก เด็กหญิงนวล อายุ 3 ปี ก่อนการทดลอง เด็กทั้งสองไม่ได้รับรู้สิ่งที่คุณครูสอนเลย คุณครูให้ทำสิ่งใด เด็กทั้งสองจะนั่งเฉยแม้คุณครูจะลงโทษอย่างไร เด็กทั้งสองคนจะเฉยเมยจะไม่ยอมพูดกับใคร ไม่ค่อยยิ้มและหัวเราะ แต่ขณะทดลองเด็กทั้งสองแสดงความกระตือรือร้นในการเรียน คุณครูให้ทำกิจกรรมใดจะรีบทำ เช่น ให้ปั้นแป้งเป็นวงกลมเพื่อทำขนมบัวลอย เด็กทั้งสองจะตั้งใจปั้น ปั้นแล้วรีบนำมาให้คุณครูดู เพื่อให้คุณครูชมว่าปั้นถูกต้องสวยงาม ขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ เด็กเริ่มพูดคุยกับเพื่อนกับครู ยิ้มและหัวเราะมากขึ้น ยอมเข้ามาซักถามคลุกคลีกับคุณครูมากขึ้น เมื่อสอบถามความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับการเรียนเด็กตอบว่า ชอบและสนุกที่ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ

กรณีที่ 2 เด็กชายต่อ อายุ 7 ปี เป็นเด็กที่เคยเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว เป็นเด็กฉลาดเฉลียวมั่นใจในตนเอง ช่างซักช่างถามและกระตือรือร้นในการเรียน แต่ก่อนทดลองเด็กถูกครูดุและตีบ่อย จึงลดความช่างซักถามและความกระตือรือร้นในการเรียนลง เวลาตอบคำถามคุณครูก็ไม่มั่นใจในตนเองกลัวว่าจะตอบแล้วไม่ถูกใจคุณครู แต่ขณะทดลองเด็กชายต่อได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำท้าทายความสามารถทำให้เด็กชายต่อกลับมา

เป็นเด็กช่างซักช่างถาม กระตือรือร้นในการเรียน และมีงานของตนเองอีกครั้ง นอกจากนี้เด็กชายก็ยังช่วยผู้วิจัยจัดกิจกรรมตามมุมภายในศูนย์เด็กก่อสร้างอย่างเต็มความสามารถ เมื่อผู้วิจัยสอบถามความรู้สึก เด็กชายตอบว่า รู้สึกสนุกในการเรียน อยากมาเรียนทุกวันและเริ่มชอบคุณครูที่สอน

กรณีที่ 3 เด็กชายเจี๊ยะ อายุ 4 ปีเศษเป็นเด็กที่ซนที่สุดในศูนย์เด็กก่อสร้างแห่งนี้ เมื่อเริ่มมาเรียนเด็กชายเจี๊ยะซนมากไม่เคยอยู่นิ่ง ๆ ได้เกิน 5 นาที ชอบแกล้งเพื่อนที่สุด คุณครูจึงลงโทษเด็กชายเจี๊ยะหนักและบ่อยกว่าเด็กอื่น ๆ ในด้านการเรียนเด็กชายเจี๊ยะไม่สนใจฟังครู ไม่ยอมทำกิจกรรมที่คุณครูกำหนด แต่ในขณะที่ทดลอง เมื่อเด็กชายเจี๊ยะได้รับความชมเชยจากผู้วิจัยและคุณครูที่สอนว่า มีความประพฤติดีขึ้น เขียนเส้นสีลาโมได้ถูกต้อง ระบายสีสวยเวลาทำงานก็ตั้งใจทำ มีสมาธิ เด็กชายเจี๊ยะเปลี่ยนพฤติกรรมจากเด็กซนชอบแกล้งเพื่อนเป็นเด็กเรียบร้อยตั้งใจฟังคุณครูพูด ตั้งใจทำกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นเต็มความสามารถ ขณะทำกิจกรรมชอบหันมาพูดกับผู้วิจัยว่า "เจี๊ยะเป็นเด็กดีไม่ยุ่งกะใคร (หมายถึงมีสมาธิทำงานไม่ไปแกล้งเพื่อน)" เมื่อผู้วิจัยถามความรู้สึกที่มีต่อการเรียนและต่อคุณครู เด็กชายเจี๊ยะตอบว่าชอบเรียน และรักคุณครู

3.2.2.3 สรุปจากบันทึกการสังเกตเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้าง

สีวกา

ก่อนการทดลอง เด็ก ๆ ในศูนย์เด็กก่อสร้างแห่งนี้ กระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เนื่องจากคุณครูไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ แต่ปล่อยให้เด็ก ๆ เล่นอย่างอิสระทุก ๆ วัน เวลาเด็กเล่นกันจึงมีกรณีเรื่องกระทบกระทั่งกันเสมอ ๆ เช่น เด็กชายผลึกเด็กหญิง เด็กชายเตะต่อยกัน เด็กคำทอกัน เป็นต้น คุณครูต้องคอยรับคำฟ้องของเด็ก ปล่อยให้เด็กที่ถูกรังแก และทำโทษเด็กที่ขอรังแกเพื่อน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ความรู้สึกของเด็กที่มีต่อการเรียนปรากฏว่าเด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กที่เคยเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว จะบอกผู้วิจัยว่า "หนูอยากเรียน กอไก่ ขอไข่คะ แต่คุณครูไม่สอน" "ผมอยากเขียนเลขครีบ แต่คุณครูไม่สอน" นอกจากนี้เด็ก ๆ ยังอยากฟังคุณครูเล่านิทาน อยากร้องเพลงอยากเล่นเกมต่าง ๆ ด้วย เมื่อถามเด็ก ๆ ว่ารักคุณครูหรือไม่ เด็ก ๆ ตอบว่า บางทีก็รัก บางทีก็ไม่รัก ผู้วิจัยถามว่า รักคุณครูคนไหน เด็กตอบว่ารักคุณครูเพราะใจดีพูดเพราะ ส่วนที่ไม่รักคุณครูเพราะคุณครูไม่สนใจดูแลเด็ก ทำให้เด็กถูกรังแก

หลังการทดลอง วันใดที่คุณครูหรือผู้วิจัยจัดการเรียน การสอนให้แก่เด็ก เด็ก ๆ จะแสดงความกระตือรือร้นในการเรียน ได้แก่ นั่งนิ่ง ๆ ฟังคุณครูเล่า นิทานจนจบ เมื่อคุณครูให้ปฏิบัติกิจกรรมใด เด็ก ๆ จะรีบปฏิบัติตามทันที เด็กที่เคยซุกซนไม่อยู่นิ่ง จะยอมอยู่นิ่ง ๆ เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จนสำเร็จ เมื่อใดที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมเด็ก เด็ก ๆ จะมากอวย ฟ่องผู้วิจัยว่า "คุณครูไม่มา คุณครูจึรภาภา คุณครูชอนกลั่นไม่ยอมสอนหนูเลย เมื่อไหร่คุณครูจะมาสอน หนูอีกคะ" บางทีเด็กก็พูดถึงกิจกรรมเก่า ๆ ที่เคยจัดไปแล้วและเด็กชอบ เช่น เด็กหญิงรุบแจง พูดว่า "คุณครูคะหนูอยากฟังนิทานที่มีพระราชานีก" "หนูอยากเล่นเกมที่เด็กซื้ออาหารไม่มีประโยชน์ แล้วถูกแม่มดสาปนะคะ" "หนูอยากเขียนใบกระดาษที่คุณครูแจก (เด็กหมายถึงบัตรงาน)" เมื่อผู้วิจัยลองถามความรู้สึกของเด็ก ๆ ที่มีต่อครู เด็ก ๆ ตอบว่าไม่รักคุณครูหรอกเพราะ ไม่ยอมเล่านิทานให้ฟัง และไม่ยอมสอนหนังสือ

ตัวอย่าง

กรณีที่ 1 เด็กหญิงรุบแจง อายุ 7 ปี เป็นเด็ก ฉลาด ช่างพูด ช่างซัก ช่างถาม มีครบถ้วนคุณครูให้ทำล้งนั้นล้งนี้ให้ เช่น "เล่านิทานช๊ะ" แต่ เมื่อคุณครูไม่สนใจ เด็กหญิงรุบแจงจึงหนีออกจากศูนย์เด็กเข้าไปเล่นกับเด็กอื่น ๆ ในชุมชนก่อสร้าง นาน ๆ จึงจะแวะมาดูว่าคุณครูสอนหนังสือหรือยัง ถ้าคุณครูปล่อยให้เด็กเล่น รุบแจงจะกลับเข้าไปใน ชุมชนเพื่อเล่นกับเด็กอื่น ๆ ต่อ จนกระทั่งผู้วิจัยนำกระบวนการเรียนการสอนไปให้คุณครูทดลองใช้ เด็กหญิงรุบแจงจึงเริ่มมาเรียนทุกวันอย่างตั้งใจเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ เวลาเห็นคุณครูและผู้วิจัยเตรียมอุปกรณ์สำหรับสอนในวันรุ่งขึ้น รุบแจงจะมานั่งใกล้ ๆ คอยดู เมื่อ ผู้วิจัยไปเยี่ยมครั้งใด รุบแจงจะนำความประทับใจจากการเรียนในครั้งก่อน ๆ มารบเร้าให้ผู้วิจัย จัดการเรียนการสอนเรื่องนั้นซ้ำอีก เช่น "คุณครูคะวันนี้ไม่ให้พวกหนูอ่านน้ำหรือคะ" "คุณครูน่า จะให้หนูอ่านนะคะ หนูร้อน" "หนูชอบอ่านน้ำ สระผมคะคุณครู" ฯลฯ

กรณีที่ 2 เด็กชายวุฒิ เด็กชายแซม อายุ 6 ปีเศษ

เป็นเด็กซุกซน ชอบเล่นเตะต่อยกันจึงมีเรื่องทะเลาะกันทุกวัน คุณครูต้องคอยตัดสินคดีให้ ก่อนการทดลองเด็กทั้งสองคนพอใจมากที่มาโรงเรียนแล้วได้เล่นทั้งวัน ต่อมาเมื่อเริ่มการทดลองสอนเด็กทั้งสองหันมาให้ความสนใจกับการเรียนมากกว่าการเล่น เวลาคุณครูเล่านิทานจะนั่งฟังอย่างตั้งใจ เวลาคุณครูให้ทำกิจกรรมก็จะแสดงความกระตือรือร้นและพยายามทำกิจกรรมจนสำเร็จโดยไม่ทะเลาะกัน เด็กทั้งสองชอบเรียนกับผู้วิจัย ทุกเช้าเด็กชายทั้งสองจะคอยถามคุณครูจรรยา คุณครูขออนุญาตว่า วันนี้คุณครูจะมาสอนหรือเปล่า ถ้าคุณครูบอกว่า มา เด็กทั้งสองจะบอกว่า "ไชโย คุณครูจะมา" ผู้วิจัยลองถามความรู้สึกของเด็กทั้งสองเกี่ยวกับเรื่องการเรียน เด็กทั้งสองตอบตรงกันว่า อยากเรียนทุกวันไม่อยากหยุด อยากให้คุณครูมาสอนทุกวัน เพราะคุณครูจรรยา คุณครูขออนุญาตไม่ยอมสอน เมื่อผู้วิจัยถามว่ารักคุณครูจรรยาคุณครูขออนุญาตหรือไม่ เด็กบอกว่ารักคุณครูจรรยา มากกว่าเพราะใจดี ไม่ค่อยดุ

กรณีที่ 3 เด็กหญิงเจี๊ยบอายุ 3 ปี เด็กหญิงเฮ้

อายุ 5 ปี เด็กทั้งสองคนนี้มาจากครอบครัวที่ชอบทะเลาะตอทั่กัน เด็กจึงพูดจาหยาบคายชอบด่าและรังแกเพื่อน เวลาคุณครูตักเตือนสิ่งใดจะไม่เชื่อ เวลาโกรธคุณครูจะด่าคุณครูและไม่มาเรียน แต่ในขณะที่ทดลองเด็กทั้งสองให้ความสนใจในสิ่งที่คุณครูหรือผู้วิจัยพูด เวลาให้เด็กปฏิบัติอะไรก็ตามตัวแบบ เด็กทั้งสองจะกระตือรือร้นในการทำตามแบบ และลดการด่าและรังแกเพื่อนลง ครั้งหนึ่งเด็กหญิงเฮ้ โกรธครูแล้วหนีกลับห้องพักต่อมาสำนักนิคมมาขอโทษครูและมาขอเข้าเรียนต่อผู้วิจัยลองสัมภาษณ์ถึงความรู้สึกของเด็กที่มีต่อการเรียนและคุณครู เด็กทั้งสองตอบว่าอยากมาเรียนเพราะสนุกได้เล่นกับเพื่อน (แต่ก่อนเพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย) ได้ทำอะไรหลายอย่าง และชอบคุณครูจรรยา เพราะใจดีคอยหาข่าวให้กัน

ตารางที่ 5 แสดงผลด้านการนำความรู้ที่เรียนไปปฏิบัติแยกตามระดับอายุเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้าง
ทั้ง 3 แห่ง

ระดับอายุ	จำนวนเด็ก	การนำความรู้ที่เรียนไปปฏิบัติ	
		จำนวนข้อที่นำไปปฏิบัติที่บ้าน (ร้อยละ)	จำนวนข้อที่นำไปปฏิบัติที่ศูนย์เด็ก (ร้อยละ)
2 - 3 ปี	23	58	52
4 - 5 ปี	45	64	62
6 - 9 ปี	38	71	80
10 - 13 ปี	4	69	73

จากตารางข้างต้น ปรากฏว่า เด็กทุกกลุ่มอายุนำความรู้ที่เรียนไปปฏิบัติ โดยเฉลี่ยเกินกว่า ร้อยละ 50 โดยเด็กที่มีอายุมาก มีการนำความรู้ที่เรียนไปใช้มากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย

จากบันทึกการสังเกต พบว่า

ก่อนการทดลอง เด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง ก่อศิริ ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี สอนเน้นเรื่องการอ่านออกเขียนได้ การบวกลบเลข ส่วนศูนย์ ก่อสร้างสวิกา ไม่ได้จัดการเรียนการสอนแก่เด็ก ดังนั้นศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่ง จึงไม่ได้เรียนในเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก และเรื่องที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยสังเกตพบว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่ยอมแปรงฟัน หรือแปรงฟันแต่ไม่ถูกวิธี ส่วนเรื่องการอาบน้ำ เด็กหลายคนไม่ค่อยยอมอาบน้ำมาโรงเรียน ขณะที่เด็กเลือกรับประทานก็มักเป็นขนมที่ให้โทษต่อร่างกาย อาหารที่เด็กเลือกรับประทานมักเป็นอาหารที่ไม่เหมาะกับวัยของเด็ก เช่น ข้าวเหนียว กินกับแหมมดิบ ลาบเลือด ส้มตำที่ใส่ปลาตัวเล็กเป็นตัว ๆ และเป็นปลาดิบตำผสมกับมะละกอ (ส้มตำปลาร้า) และเด็กส่วนหนึ่งชอบทานอาหารรสเผ็ดจัด ส่วนเรื่องการรักษาความสะอาดแวดล้อมของห้องพัก ส้วม และที่อาบน้ำ เด็ก ๆ ไม่ค่อยช่วยรักษาความสะอาดสถานที่ดังกล่าว ส่วนเรื่องการเล่น เด็กส่วนใหญ่ยังชอบไปเล่นบริเวณที่มีการก่อสร้าง

หลังการทดลอง ในการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะอยู่ในศูนย์เด็กก่อสร้างและขณะอยู่ที่ห้องพัก นอกจากนี้ ยังสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กในเรื่องที่ผู้วิจัยไม่เห็นในขณะไปสังเกตพฤติกรรมเด็ก ส่วนสิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ แยกตามระดับอายุ ได้ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปีเศษ ถึง 4 ปี เด็กในวัยนี้ผู้วิจัยสังเกตว่าขณะอยู่ในศูนย์เด็กก่อสร้างและขณะอยู่ที่ห้องพัก คุณครูและพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กต้องคอยเตือนให้ทำความรู้ที่เรียนไปใช้ เช่น เรื่องการทิ้งขยะให้เป็นที่ การอาบน้ำ การแปรงฟัน การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ผัก นม โดยที่ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี ผู้วิจัยเห็นเด็กแอบนำนมผงที่คุณครูชงให้ดื่มไปเททิ้ง ผู้วิจัยลองสอบถามเด็กว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น เด็กบอกว่าไม่ชอบดื่มนมเพราะนมไม่อร่อย ผู้วิจัยแนะนำคุณครูให้นำผงไมโลหรือผงโกโก้และน้ำตาลผสมในนมผงแล้วค่อยชงน้ำให้เด็กดื่ม ปรากฏว่าเด็กดื่มนมหมดทุกวันโดยที่คุณครูไม่ต้องเตือนอีกเลย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่าเด็กนำความรู้ไปใช้โดยไม่ได้เตือน ได้แก่

1) เรื่องขานรับชื่อจริง นามสกุลจริงของตนเอง ก่อนการทดลอง คุณครูไม่ค่อยได้เรียกชื่อเด็ก ทำให้เด็กไม่รู้ว่าตนเองชื่อจริง นามสกุลจริงว่าอย่างไร หลังการทดลอง เมื่อคุณครูสอนเรื่องชื่อของตนเอง เด็ก ๆ จึงขานรับชื่อของตนถูกต้องของตนเอง เด็ก ๆ จึงขานรับชื่อของตนถูกต้อง

2) เรื่องการรักษาความสะอาดของใบหน้า มือ และ เท้า ก่อนการทดลอง คุณครูไม่ค่อยเข้มงวดกวาดขันเรื่องนี้แต่ภายหลังการทดลองสอนเรื่อง การรักษาความสะอาดของ ใบหน้า มือ และ เท้า แล้ว คุณครูพยายามจัดช่วงเวลา เช่น ก่อนดื่มนม ก่อนรับประทานอาหาร กลางวัน ก่อนนอนให้เด็กได้ทำความสะอาดมือก่อน เด็ก ๆ ในวัยนี้ก็สามารถทำได้โดยคุณครูไม่ต้องเตือน

3) เรื่องการทำขนมและการทำอาหาร เป็นเรื่องที่เด็กวัยนี้สามารถช่วยทำได้ เช่น การปั้นแป้งขนมบัวลอย ซึ่งเมื่อเด็กลงมือทำเอง เวลาปรุงสุก เด็กจะรับประทานได้มาก เนื่องจากภาคภูมิใจที่ตนเองมีส่วนร่วมทำ และยังช่วยลดความต้องการอยากรับประทานขนมถุง และลูกกวาดด้วย

4) เรื่องการใช้คำพูด ขอบคุณ ขอโทษ สวัสดี เมื่อพบผู้ปกครองและครู เด็ก สามารถพูดได้โดยไม่ต้องเตือน ในช่วงก่อนการทดลองเวลา เด็ก ๆ พบผู้วิจัย เด็ก ๆ ไม่ค่อยยอม กล่าวสวัสดี แต่ภายหลังสอนเรื่องมารยาทการใช้คำแล้วเด็ก ๆ กล่าวคำว่าสวัสดีพร้อมทั้ง ยกมือไหว้ เด็กเล็ก ๆ บางคนก็ลืมสวัสดีผู้วิจัย แต่เมื่อเห็นพี่หรือเพื่อนไหว้ก็จะยกมือไหว้ตาม

5) เรื่องการระมัดระวังการเล่นและการเลือกสถานที่เล่นที่ปลอดภัย ก่อนการทดลองผู้วิจัยสังเกตเห็นเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง ก่อศิรี ชอบไปเล่นใกล้ ๆ บริเวณคลอง ระบายน้ำเสียทั้ง ๆ ที่เคยมีเด็กเล่นบริเวณนั้นแล้วตกน้ำเสียชีวิตมาแล้ว ส่วนเด็กในศูนย์เด็ก ก่อสร้างนราศรี และสวิภาคมักชอบไปเล่นบริเวณที่มีฝุ่นละอองมาก ๆ ภายหลังการทดลองสอนเรื่อง การระมัดระวังการเล่น การป้องกันฝุ่นละออง การป้องกันอุบัติเหตุในบริเวณที่มีการก่อสร้าง ผู้วิจัยพบว่าเด็กเลือกสถานที่เล่นได้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยพยายามเล่นในที่โล่งแจ้งห่างจากบริเวณ ที่มีการก่อสร้าง

6) เรื่องการระมัดระวังการเล่นกับสัตว์เลี้ยง ผู้วิจัยพบว่าก่อนการทดลอง เด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างสวิภาชอบเล่นคลุกคลีกับสุนัข เวลารับประทานอาหารกลางวันเด็ก ๆ ปลอ่ยให้สุนัขเข้ามากลางวงรับประทานอาหาร เด็กบางคนหยิบอาหารป้อนสุนัขแล้วหยิบอาหาร เข้าปากตนเอง บางครั้งสุนัขก็แอบมาเลียข้าวของเด็ก ๆ แต่ภายหลังการทดลองสอนเรื่อง การระมัดระวังการเล่นกับสัตว์เลี้ยง เด็ก ๆ รู้จักยกถาดอาหารขึ้นสูงเวลาสุนัขเข้ามากลางวง รับประทานอาหาร และเด็กบางคนก็รู้จักไล่สุนัขออกไปจากศูนย์เด็ก

7) เรื่องการป้องกันโรคหัด ผู้วิจัยพบว่าก่อนการทดลองเด็ก ๆ ปล่อยให้ น้ํามูกไหลโดยไม่มีการทำความสะอาด เช่น เอากระดาษหรือผ้าเช็ดหน้ามาเช็ดน้ํามูกออก แต่ ภายหลังการสอนเรื่องการป้องกันโรคหัดแล้วเด็ก ๆ รู้จักใช้กระดาษเช็ดน้ํามูกออก เวลาไอ หรือจามก็พยายามเอามือปิดปากและจมูก

8) เรื่องการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยสังเกตพบว่า เด็ก ๆ นำเงินที่ผู้ปกครองให้มาซื้อขนม และลูกกวาดจนหมด แต่ภายหลังสอนเรื่องการประหยัด เงินแล้วเด็กเล็กแต่ละคนสามารถเก็บเงินคนละ 1 บาท มาหยอดกระปุกออมเงินที่ผู้วิจัยแจก ให้ได้ นอกเหนือจากที่เด็กเล็ก ๆ สามารถนำความรู้ที่เรียนบางเรื่องไปใช้โดยไม่ต้องเดือนแล้ว กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ดังนี้

ก. พัฒนาการทางร่างกาย

การใช้ก้ามเนื้อย่อย ก่อนการทดลอง : เด็กจับดินสอแก้ง่าง และไม่สามารถขีดเขียนเป็นเส้นตรงเส้นโค้งต่าง ๆ ได้ตามที่ต้องการ เส้นที่เขียนจะสะดุดและ ขยุกขยิก เวลาระบายสีรูปก็ไม่สามารถระบายสีให้อยู่ในกรอบรูปได้ เด็กจะระบายตรงกึ่งกลาง กระดาษแล้วขยายวงของการระบายสีไปเรื่อย ๆ โดยไม่สนใจว่าจะอยู่ในกรอบรูปหรือไม่

หลังการทดลอง : เด็กจับดินสอได้มั่นคงขึ้น และขีดเขียนเส้นตรง เส้นโค้ง รูปสี่เหลี่ยม และรูปวงกลมตามแบบได้ดี ส่วนการระบายสีสามารถระบายสีอยู่ในกรอบรูป ที่กำหนดได้

ข. พัฒนาการทางภาษา

ก่อนการทดลอง : เด็กพูดไม่ชัด เด็กไม่ค่อยยอมพูด และเด็ก พูดสื่อความหมายให้ผู้อื่น เข้าใจไม่ค่อยได้

หลังการทดลอง : เด็กพูดชัดขึ้น ยอมพูดกับคุณครูและผู้วิจัยมากขึ้น สามารถพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่น เข้าใจได้ดีขึ้น

ค. พัฒนาการทางสติปัญญา

ก่อนการทดลอง : เด็กมีความเข้าใจเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวต่ำกว่าเด็กทั่วไป

หลังการทดลอง : เด็กมีความเข้าใจเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้มากขึ้น สามารถจดจำนำมาเล่าตอนนอกเวลาเรียนได้

ง. พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม

ก่อนการทดลอง : เด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อศิรี และเด็กในศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี มักจะเงิบขริ่มไม่ค่อยยอมพูด ไม่ค่อยร่าเริงแจ่มใส เด็กบางคนมาถึงศูนย์เด็กจะร้องไห้ทั้ง ๆ ที่คุณครูยังไม่ได้ทำโทษเด็กเลย

หลังการทดลอง : เด็กมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในพัฒนาการทุกด้าน เด็กพูดคุยกับบุคคลรอบข้างมากขึ้น ยิ้มแย้มและหัวเราะเหมือนเด็กทั่วไป เด็กเข้ามาหาครู และพูดคุยกับครู เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมั่นใจและกระตือรือร้น เด็กนำความรู้ที่เรียนและผลงานที่ตนทำไปเล่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองที่บ้านฟังและนำผลงานไปให้ดูพร้อมแสดงความภาคภูมิใจว่าตนทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นทุกวัน

เด็กอายุ 5-6 ปี เด็กในวัยนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่าขณะอยู่ที่ศูนย์เด็กก่อสร้างและขณะอยู่ที่ห้องพัก คุณครูและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องคอยเตือนให้หน้าความรู้ที่เรียนไปใช้ ซึ่งได้แก่ เรื่องการเลือกรับประทานขนมและอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย การมีมารยาทในการรับประทานอาหาร การระมัดระวังการเล่น การไม่รังแกเพื่อน และเรื่องการใช้คำพูด ส่วนเรื่อง que เด็กปฏิบัติด้วยตนเอง โดยไม่มีคนเตือนได้แก่ เรื่องการแปรงฟัน การอาบน้ำ การสระผม การทิ้งขยะ การประหยัดน้ำ การประหยัดเงิน การช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองทำงานบ้าน ดูแลน้อง เรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง เช่น ตนชื่อจริงนามสกุลจริงว่าอะไร อายุเท่าไร เกิดจังหวัดใด เด็กจดจำและสามารถบอกผู้อื่นได้

ตัวอย่าง

กรณีที่ 1 ผู้วิจัยติดตามเด็กกลุ่มหนึ่งประมาณ 5-6 คน เดินทางโดยรถโดยสารเล็กเข้าไปในชุมชนที่เด็กอยู่ ระหว่างนั่งรถ ผู้วิจัยสังเกตว่าเด็กนำความรู้ที่เรียนไปใช้หรือไม่ พบว่า

- 1) ขณะนั่งรถเด็กไม่ยืนแขนและศีรษะออกนอกรถ

ไม่เล่นกับขยะรถกำลังแล่น

- 2) ขณะนั่งรถผ่านบริเวณที่มีควันรถมาก ๆ ผู้วิจัยเห็นเด็กหญิงอ้อยเดือนเพื่อน ๆ ว่า เอาผ้าปิดจมูกเร็ว และเมื่ออ้อยเห็นเด็กชายแฉะไออ้อยเดือนแฉะว่าเอาผ้าปิดปากด้วย
- 3) ขณะนั่งรถเด็ก ๆ กินขนมถั่วต้ม แต่เด็ก ๆ ไม่ได้ทิ้งเปลือกถั่วออกนอกรถหรือทิ้งที่พื้นรถ แต่วางไว้ที่เบาะนั่ง เมื่อทานถั่วต้มหมดถุงแล้วก็นำเปลือกถั่วต้มมาไว้ในถุงกระดาษตามเดิม เมื่อรถส่งเด็กถึงบริเวณชุมชนก่อสร้าง เด็กนำถุงขยะไปทิ้งลงในถังขยะ
- 4) เมื่อผู้วิจัยให้ของผู้ปกครองเด็กและให้ของเด็กขณะไปเยี่ยมบ้าน เด็กรู้จักยกมือไหว้แล้วพูดคำว่าขอบคุณ

กรณีที่ 2 ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง ก่อศิรี และศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรีจัดงานวันสงกรานต์ขึ้น ผู้วิจัยไปร่วมสังเกตการณ์ความรู้ที่เรียนไปใช้ พบว่า

- 1) ขณะที่คุณครูพูดถึงการอนุญาตให้เด็กนำน้ำมาสาดเล่นกันได้ 1 วัน เด็กชายปุยจึงพูดขึ้นขณะที่มีแขกมาร่วมงาน และมีเด็กอยู่เต็มห้องว่า "ไหนคุณครูเคยสอนให้ประหยัคน้ำไว้ครับ" คุณครูต้องรีบ เปลี่ยน เป็นอนุญาตให้เด็ก เอาปิ่นปักน้ำมาเล่นแทน
- 2) ขณะงานกำลังดำเนินอยู่ ผู้วิจัยได้ยินเด็กกลุ่มหนึ่งต่อว่า เด็กชายแดงโหมว่า "ไปซื้อ (ชื่อขนมถุง) มากินทำไม คุณครูบอกแล้วว่าไม่มีประโยชน์ เดี่ยวแมมดก็จับตัวไปหรอก (เป็นเกมที่ผู้วิจัยจัดให้แก่เด็ก โดยลักษณะเกม จะมีขนมที่มีประโยชน์ และไม่มีประโยชน์ปะปนกัน เด็กคนใดเลือกขนมไม่มีประโยชน์จะต้องอยู่กับแมมดจรรยา)
- 3) ขณะงานกำลังดำเนินอยู่ คุณครูแจกขนมให้เด็กรับประทาน ผู้วิจัยคอยสังเกตว่า เด็กนำเปลือกขนมไปทิ้งที่ถังขยะหรือไม่ พบว่า เด็กส่วนใหญ่ทิ้งถังขยะ มีเพียงเด็กเล็ก ๆ อายุ 2-3 ปี ที่ทิ้งขยะลงพื้น
- 4) ขณะเด็กเล่นสงกรานต์กัน ผู้วิจัยสังเกตว่าเมื่อเด็กทำสิ่งที่ผิดพลาด เด็กกล่าวคำว่าขอโทษหรือไม่ พบว่าเกิดกรณีเหยียบเท้ากัน ผลักกัน 10 ราย มีเด็กกล่าวขอโทษเพื่อน 6 ราย ที่เหลืออีก 4 รายวิ่งหนีโดยไม่ขอโทษ

กรณี 3 ในการไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กพบว่าเด็ก ๆ ในกลุ่มนี้ นำเรื่องที่เรียนไปเล่าให้ผู้ปกครองฟัง และพยายามที่จะปฏิบัติตามที่เรียนให้ได้ เช่น เด็ก ๆ ในศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี สอนเรื่องการสระผม พ่อเด็กกลับไปบ้านก็ขอแม่สระผมบ่อย ๆ หรือเมื่อคุณครูสอนทำขนม สอนทำอาหารง่าย ๆ รับประทานเอง เด็กจะไปบอกรุ่นพี่ผู้ปกครองให้ทำบ้าง ตนจะได้มีส่วนช่วยทำอีก กรณีดังกล่าวผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กชายมาลา เรื่องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ผู้ปกครองเด็กชายมาลาเล่าว่า "มีอยู่วันหนึ่งลูกชาย (หมายถึงมาลา) นึกอะไรขึ้นมาไม่รู้ บอกแม่ต้มน้ำให้มันที่มันจะต้มไข่กินเอง ฉันเลยถามว่า ต้มเป็นหรือ มันตอบว่า ต้มเป็น คุณครูสอน ฉันยังแปลกใจที่เขาพูดเพราะเขาเป็นคนไม่กินไข่ มาแต่ไหนแต่ไร พอมาพักนี้ยอมกินไข่เราก็เลยแปลกใจ ที่แท้โรงเรียนสอนไปหรือ แท้จริงลูกฉันเลยยอมกินไข่"

เด็กอายุ 7-9 ปี เด็กในวัยนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่าขณะอยู่ที่ศูนย์เด็กก่อสร้าง และขณะอยู่ที่ห้องพัก คุณครูและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องคอยเตือนเฉพาะเรื่องการใช้คำพูด ส่วนเรื่อง อื่น ๆ ไม่ต้องเตือนเด็กสามารถปฏิบัติได้เอง เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัว การช่วยเหลือครอบครัวดูแลบ้าน ดูแลน้อง การระมัดระวังการเล่น และการตั้งใจเรียน ขณะอยู่ที่ศูนย์เด็กก่อสร้าง เด็กกลุ่มนี้จะทำหน้าที่ช่วยเหลือคุณครูในการดูแลน้องเล็ก ๆ ช่วยคุณครูจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์เด็กก่อสร้าง และดูแลทำกิจกรรมประจำวัน เช่น ดูแลน้อง อาบน้ำ แปรงฟัน พาไปใช้ส้วม เป็นต้น

เด็กอายุ 10-13 ปี เด็กในวัยนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่าขณะอยู่ที่ศูนย์เด็กก่อสร้างและขณะอยู่ที่ห้องพัก คุณครูและพ่อแม่ผู้ปกครองต้องคอยเตือนเฉพาะเรื่อง การใช้คำพูด ส่วนเรื่องอื่น ๆ เด็ก ๆ สามารถปฏิบัติได้เอง และยังสามารถช่วยคุณครูดูแลน้องเล็ก ๆ ให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เด็กบางคนสามารถช่วยคุณครูคิดเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ด้วย

รายการที่สังเกต	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1. ด้านความรู้	<p>เด็กในศูนย์เด็กก่อนสร้างทั้ง 3 แห่ง มีพื้นฐานความรู้ที่คล้ายคลึงกันดังนี้</p> <p>1.1 เด็กไม่มีความรู้ในเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและเรื่องที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>1.2 เด็กมีความรู้ผิด ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยของตน</p> <p>1.3 เด็กเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่ครูอธิบายได้ช้ากว่าเด็กปกติ</p> <p>1.4 เด็กไม่กระตือรือร้นที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเอง</p>	<p>เด็กในศูนย์เด็กก่อนสร้างทั้ง 3 แห่ง มีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ดังนี้</p> <p>1.1 เด็กมีความรู้ในเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว และเรื่องที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น</p> <p>1.2 เด็กมีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยของตน</p> <p>1.3 เด็กเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่ครูอธิบายได้เร็วขึ้น</p> <p>1.4 เด็กแสดงความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก และเรื่องที่น่าสนใจ</p> <p>1.5 เด็กแต่ละวัยมีทักษะด้านภาษา และคำนวณดีขึ้น</p>

รายการที่สังเกต	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้าง		ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี		ศูนย์เด็กก่อสร้างสีวิภา	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
2. ด้านเจตคติต่อการเรียน ต่อครู ต่อศูนย์เด็ก	เด็กต้องนั่งฟังครูอธิบายเรื่องต่าง ๆ เป็นเวลาครึ่งละนาน ๆ ทำให้เด็กเบื่อ เมื่อเด็กแสดงความไม่สนใจ/เรียน จะถูกครูลงโทษทำให้เด็กไม่อยากจะเรียน และเด็กไม่ชอบครู	เด็กได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ทำให้เด็กกระตือรือร้นในการเรียนและครูลดการลงโทษเด็กลง ทำให้เด็กทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้เต็มความสามารถ โดยไม่ต้องพะวงว่าจะถูกครูลงโทษ การที่ครูลดการลงโทษเด็ก ทำให้เด็กรักครูและกล้าเข้าใกล้ครูเพื่อพูดคุย/ซักถาม/ขอความช่วยเหลือจากครูมากขึ้นนอกจากนี้เด็กยังมาเรียนสม่ำเสมอขึ้น	เด็กต้องทำกิจกรรมท่อง อ่าน คัด ตามที่ครูกำหนดทุกวัน หากไม่ทำตามจะถูกครูลงโทษ เด็กจึงเบื่อ ไม่อยากมาเรียน และไม่ชอบครู	เด็กได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ทำให้เด็กกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและขณะทำกิจกรรมเด็กยิ้มและหัวเราะมากกว่า ก่อนการทดลอง นอกจากนั้นเด็กยังมาเรียนสม่ำเสมอขึ้นเด็กเริ่มชอบครูและ กล้าเข้าใกล้ครูมากขึ้น	เด็ก ๆ กระตือรือร้นที่จะเรียนแต่ครูไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ ป่วยให้เด็กเล่นอย่างอิสระโดยไม่ดูแล เด็กจึงมีเรื่องกระทบกระทั่งกันทำให้ไม่อยากมาเรียน เด็กที่เคยผ่านระบบโรงเรียนมาแล้วจะรู้สึกเบื่อที่ไม่ได้เรียน และเบื่อครูที่ไม่ยอมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้	วันใดที่ครูหรือผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนให้เด็กจะแสดงความกระตือรือร้นในการเรียนจะตั้งใจทำกิจกรรมที่ครูกำหนดอย่างดี วันใดที่ครูไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ เด็กจะแสดงความผิดหวัง และเด็กมักจะขอร้องครวญให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เมื่อครูปฏิเสธ เด็กแสดงความรู้สึกไม่พอใจครู

รายการที่สังเกต	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
<p>3. ด้านการนำ ความรู้ไปใช้</p>	<p>ครูในศูนย์เด็กก่อสร้างก่อศิวิและศูนย์ เด็กก่อสร้างนราศรี สอนเน้นเรื่องการ อ่านออกเขียนได้ ส่วนศูนย์เด็กก่อสร้าง สีวิกา ไม่ได้จัดการเรียนการสอนแก่เด็ก เด็กจึงไม่ได้เรียนความรู้ที่จะนำไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>จากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็ก และผู้วิจัยสังเกตเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เด็ก นำความรู้ที่เรียนไปใช้พบว่า เด็กนำ ความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกินร้อยละ 50 ของจำนวนข้อปฏิบัติที่ กำหนดให้เด็กนำความรู้ไปใช้</p>

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนตาม
เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพที่ได้ตั้งไว้ ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านเด็ก ผู้วิจัยประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนโดยดูจากผลการทดลองที่ประเมินเด็กในด้านความรู้
ด้านเจตคติ และด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการ (ด้านเด็ก)

เกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพ	ผลการประเมินประสิทธิภาพ			สรุปผลการประเมิน ประสิทธิภาพ
	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างศิริ	ศูนย์เด็กก่อสร้างนราศรี	ศูนย์เด็กก่อสร้างสิวิกา	
1. ด้านความรู้ 1.1 เด็กมีความรู้ ภายหลังการทดลอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05	เด็กมีความรู้ทุก เนื้อหาที่เรียนภายหลัง การทดลองสูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05	เด็กมีความรู้ทุก เนื้อหาที่เรียนภายหลัง การทดลองสูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05	เด็กมีความรู้ทุก เนื้อหาที่เรียนภายหลัง การทดลองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05	1. ผลการประเมิน ประสิทธิภาพของกระบวนการ เรียนการสอนด้าน ความรู้เป็นไปตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้
1.2 เด็กมีคะแนน พัฒนาการด้านความรู้ หลังการทดลองสูงขึ้น ร้อยละ 15	เด็กมีคะแนน พัฒนาการด้านความรู้ หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่า ก่อนเรียนทุกเนื้อหา โดยเพิ่มขึ้นค่าสุด ร้อยละ 57.14 ในเนื้อหาเรื่อง การโดยสารรถ	เด็กมีคะแนน พัฒนาการด้านความรู้ หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่า ก่อนเรียนทุกเนื้อหา โดยเพิ่มขึ้นค่าสุดร้อยละ 66.66 ในเนื้อหาเรื่อง การทำงานง่าย ๆ รับประทานเอง (วัน)	เด็กมีคะแนน พัฒนาการด้านความ รู้หลังเรียนเพิ่มขึ้น กว่าก่อนเรียนทุก เนื้อหา โดยเพิ่มขึ้น ค่าสุดร้อยละ 57.14 ในเนื้อหาเรื่องการ รักษาความสะอาดหน้า มือ เท้า	

เกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพ	ผลการประเมินประสิทธิภาพ			สรุปผลการประเมิน ประสิทธิภาพ
	ศูนย์เด็กก่อสร้างก่อสร้างศิริ	ศูนย์เด็กก่อสร้างร้างนราศรี	ศูนย์เด็กก่อสร้างร้างสวีภา	
2. ด้านเจตคติที่มีต่อ การเรียน เด็กมีเจตคติ ภายหลังการ ทดลองส่งชิ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05	และเพิ่มขึ้นสูงสุด ร้อยละ 79.54 ในเนื้อหา เรื่อง วันแห่งความ รัก เด็กมีเจตคติต่อ การเรียนภายหลัง การทดลองส่งชิ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05	และเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 91.3 ในเนื้อหา เรื่อง วันแห่งความรัก เด็กมีเจตคติต่อการ เรียนภายหลังการทดลอง ส่งชิ้นอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	และเพิ่มขึ้นสูงสุด ร้อยละ 80 ในเนื้อหา เรื่องการ เลือกของเล่นและวิธี เล่น เด็กมีเจตคติต่อ การเรียนภายหลัง การทดลองส่งชิ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05	2. ผลการประเมิน ประสิทธิภาพของกระบวนการ เรียนการสอนด้าน เจตคติที่มีต่อการเรียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. ด้านการนำความรู้ ไปใช้ เด็กนำความรู้ เรียนไปปฏิบัติใน ชีวิตประจำวันเกิน ร้อยละ 50 ของ จำนวนข้อปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้	เด็กนำความรู้ เรียนไปปฏิบัติในชีวิต ประจำวันเกินร้อยละ 50 ของจำนวนข้อ ปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้กำหนด ไว้	เด็กนำความรู้ เรียนไปปฏิบัติในชีวิต ประจำวันเกินร้อยละ 50 ของ จำนวนข้อ ปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้กำหนด ไว้	เด็กนำความรู้ เรียนไปปฏิบัติในชีวิต ประจำวันเกินร้อยละ 50 ของจำนวนข้อ ปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้กำหนด ไว้	3. ผลการประเมิน ประสิทธิภาพของกระบวนการ เรียนการสอนด้าน การนำความรู้ไปใช้เป็น ไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าผลการประเมินการเรียนรู้อุปกรณ์ของเด็กภายหลังการทดลองในด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ เป็นไปตามเกณฑ์ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

2. ด้านครู ผู้วิจัยประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนโดยดูจากผลการทดลองที่ประเมินครูในเรื่อง สมรรถภาพ การสอน และให้ครูประเมินตนเองในด้านความรู้ เจตคติ และสมรรถภาพการสอน ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการ (ด้านครู)

เกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพ	รายชื่อครู	ครูประเมินตนเอง			สรุปผลการประเมิน ประสิทธิภาพ
		ด้านความรู้	ด้านเจตคติ	ด้านสมรรถภาพการสอน	
1. ผลจากที่ครู ประเมินตนเอง ด้านความรู้ ด้าน เจตคติ และด้าน สมรรถภาพการ สอนภายหลังการ ทดลอง ต้องสูง กว่าก่อนการทดลอง อย่างน้อย ร้อยละ 20	ศูนย์เด็กก่อสร้าง ก่อสร้าง				ผลการประเมิน ประสิทธิภาพของ กระบวนการเรียน การสอนเป็นไปตาม เกณฑ์ ยกเว้นผลด้าน สมรรถภาพการสอนที่ ครูจรรยา และครูอ่อน กลิ่นประเมินตนเอง สูงขึ้นไม่ถึงร้อยละ 20 ตามที่เกณฑ์ประเมิน ประสิทธิภาพได้กำหนด
	1. ครูลักษมี	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 33.04	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 22.91	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 28	
	2. ครูวราณี	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 34.78	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 26.04	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 21.6	
	ศูนย์เด็กก่อสร้าง นราศรี				
	3. ครูดารณี	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 47.82	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 51.04	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 30.86	
	4. ครูทริภา	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 22.6	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 33.33	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 21.2	
5. ครูจรรยา	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 37.39	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 32.29	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 9.2		
6. ครูอ่อนกลิ่น	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 29.56	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 35.41	สูงขึ้นกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 9.2		

เกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพ	รายชื่อครู	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยประเมิน			สรุปผลการประเมิน ประสิทธิภาพ
		ด้านความรู้	ด้านเจตคติ	ด้านสมรรถภาพการสอน	
2. ผลจากที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยประเมินสมรรถภาพการสอนของครูภายหลังการทดลองต้องสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 20	ศูนย์เด็กก่อสร้าง ก่อสร้างศิริ 1. ครูลักขมี 2. ครูวารณี ศูนย์เด็กก่อสร้าง นราศรี 3. ครูดารณี 4. ครูทวิภา ศูนย์เด็กก่อสร้าง สีวิภา	- - - -	- - - -	สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 60 สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 46.8 สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 78.8 สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 62	ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประเมินสมรรถภาพการสอนของครูจรรยาและครูชื่อนกฉัตรลดลง สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งไม่เป็นไปตามที่เกณฑ์ประเมินประสิทธิภาพกำหนดไว้

เกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพ	รายชื่อครู	ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยประเมิน			สรุปผลการประเมิน ประสิทธิภาพ
		ด้านความรู้	ด้านเจตคติ	ด้านสมรรถภาพการสอน	
	5. ครูจิราภา	-	-	ลดลงกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 3.2	
	6. ครูชอนกลิ่น	-	-	ลดลงกว่าก่อนการ ทดลองร้อยละ 2.6	

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ครูประเมินตนเอง ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ภายหลัง การทดลองสูงขึ้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 6 ท่าน ส่วนการประเมินตนเองในด้านสมรรถภาพ การสอน เป็นไปตาม เกณฑ์ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนที่ได้ตั้งไว้เพียง 4 ท่าน ส่วนคุณครูอีก 2 ท่าน ได้แก่ ครูจิราภา และครูชอนกลีน มีคะแนนจากการประเมิน ตนเองในด้านสมรรถภาพการสอนเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 9.2

สำหรับผลจากที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยประเมินสมรรถภาพการสอนของครู เป็นไปตาม เกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้เพียง 4 ท่าน ครูอีก 2 ท่าน ได้แก่ ครูจิราภา และครูชอนกลีน มีคะแนนสมรรถภาพ การสอนภายหลังการทดลองลดลง ร้อยละ 3.2 และ 2.6 ตามลำดับ

3. ด้านเจตคติของครูที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนเด็กฯ ผู้วิจัยประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน โดยสังเกตและสัมภาษณ์ความรู้สึกของครูที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนเด็ก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ปรากฏผล ดังนี้

3.1 ครูทั้ง 6 ท่าน มีความเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้สอนเด็กคือโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง และสามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ภายในเวลาที่รวดเร็ว

3.2 ครูทั้ง 6 ท่าน มีความเห็นว่า การสอนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสะดวก และง่ายต่อการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็ก

4. ด้านการใช้กระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากระดับความคิดเห็นของครู (ซึ่งมีตั้งแต่ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยในรายการที่ถามน้อยที่สุด) ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ปรากฏผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

ตารางที่ 8 สรุปความคิดเห็นของครูในศูนย์เด็กก่อสร้างทั้ง 3 แห่ง เกี่ยวกับการใช้กระบวนการ

รายการ	สรุประดับความคิดเห็นของครู						หมายเหตุ
	ลักษณะ	วาระ	คาร	ทวริกา	จิรภา	ช่อนกลิ่น	
1. ด้านความเหมาะสมในการนำกระบวนการสอนไปใช้สอน	5	5	4	5	5	4	
2. ด้านความเหมาะสมในการนำแต่ละขั้นตอนการสอนไปใช้							
2.1 ชั้นสร้างแรงจูงใจ	5	5	5	5	5	5	
2.2 ชั้นเสนอตัวแบบแก่เด็ก	5	5	5	5	5	4	
2.3 ชั้นให้ความคาดหวังและให้ทำตามตัวแบบ	5	5	5	5	4	4	
2.4 ชั้นส่งเสริมทักษะการเรียนรู้	5	5	5	5	4	4	
2.5 ชั้นสร้างความภาคภูมิใจ	4	5	4	5	5	4	
3. ด้านความสอดคล้องของแต่ละขั้นตอนการสอน	5	5	5	5	4	4	
4. ด้านความสะดวกในการปฏิบัติตามกระบวนการเรียนการสอน	5	5	5	5	5	5	

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า ครูทั้ง 6 ท่าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการเรียนการสอน ในแง่ความเหมาะสมและความสะดวกในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในระดับตั้งแต่ 4 (ระดับดี) ขึ้นไป

ตอนที่ 3 ผลการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน

จากผลการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนและความคิดเห็นของครูผู้ทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน พบว่า

1. ด้านขั้นตอนการสอน ควรคงไว้ทั้ง 5 ขั้นตอน เนื่องจากในความคิดเห็นของครูและผลการทดลอง พบว่า

1.1 ขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นมีความสอดคล้องกัน และช่วยส่งเสริมกันในขั้นที่จะช่วยพัฒนาเด็กด้วยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้างให้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเป็นผลภายในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่เด็กได้มีโอกาสเรียนอยู่ในศูนย์เด็ก นอกจากนี้ยังสะดวกแก่ครูในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนแก่เด็กด้วยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้างอีกด้วย

1.2 ขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นของกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับสภาพปัญหาชีวิตของเด็ก และสภาพการเรียนรู้ของเด็กในแหล่งก่อสร้าง เมื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอน จึงช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมในเวลาที่เราจัดเร็วขึ้น

1.3 ขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นของกระบวนการเรียนการสอน ช่วยนำทางและปรับพฤติกรรมครูให้มีวาจาและมีการปฏิบัติต่อเด็กที่นุ่มนวลขึ้น

1.4 ขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นของกระบวนการเรียนการสอน มีการแนะแนวทางการดำเนินการหลายวิธีการ ครูสามารถเลือกนำไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละศูนย์เด็ก ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กกลุ่มนี้มาก่อน สามารถปรับประยุกต์กิจกรรมที่ครูเคยจัดให้เด็กแล้วได้ผล สามารถนำมาจัดให้อยู่ในขั้นตอนการสอนขั้นใดขั้นหนึ่งได้

1.5 ขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นของกระบวนการเรียนการสอน ช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตอบสนองความต้องการทางการเรียนของเด็กที่มีพื้นฐานความรู้ ความต้องการและความสนใจต่างกันถึง 4 ระดับ คือ เด็กเล็กอายุ 2 - 3 ปีเศษ เด็กกลางอายุ 4 ปี - 5 ปี เด็กโตอายุ 6 - 8 ปี และเด็กอายุ 9 - 13 ปี

2. ด้านปัจจัยสนับสนุนการสอน จากความคิดเห็นของครูและผลการทดลอง พบว่า

2.1 ด้านปัจจัยสนับสนุนการสอน ควรคงไว้ทั้ง 4 ปัจจัย เนื่องจาก
ความคิดเห็นของครูและผลการทดลอง พบว่า

2.1.1 ปัจจัยสนับสนุนการสอนทั้ง 4 ปัจจัย ช่วยให้การสอนตาม
กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนที่ครูตั้งไว้

2.1.2 ปัจจัยสนับสนุนการสอนทั้ง 4 ปัจจัย ช่วยให้ครูจัดการเรียน
การสอนเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับ
เด็กอย่างละเอียด ทำให้ครูมีข้อมูลเกี่ยวกับเด็กทุกคน ครูจึงสามารถส่งเสริมเด็กทุกคนให้พัฒนา
ได้ตามศักยภาพของตน นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้อง
กับสภาพความต้องการรับการศึกษาของเด็กยิ่งขึ้น

2.2 ด้านปัจจัยสนับสนุนการสอน ควรเพิ่มปัจจัยสนับสนุนการสอนในด้าน
ผู้ปกครองเด็ก จากผลการทดลอง พบว่า ผู้ปกครองเด็กจะเป็นบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่งที่จะทำให้เด็ก
มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองเด็กมีบทบาทสำคัญ 3 ประการ ที่สนับสนุนให้
การสอนตามกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บทบาทดังกล่าว ได้แก่

ก. เป็นตัวแบบที่ดีแก่เด็ก

ข. กระตุ้นเตือนให้เด็กแสดงออกทางวาจาและพฤติกรรมอย่างถูกต้อง
เหมาะสม ตามแนวทางเดียวกับที่ครูสอน

ค. ให้ความอบอุ่นกลับ เกี่ยวกับตัวเด็กแก่ครูและร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็ก
ในการนำผู้ปกครองเด็กเข้ามาเป็นปัจจัยสนับสนุนการสอน ทำให้ใน
ลักษณะที่ขอให้ครูทำหน้าที่ประสานการทำงานเพื่อพัฒนาเด็กกับผู้ปกครองเด็ก ซึ่งการประสานงาน
ทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

2.2.1 จัดประชุมผู้ปกครองเป็นกลุ่มย่อยเป็นระยะ ๆ โดยจำแนก
ตามสภาพปัญหาของเด็ก เช่น กลุ่มเด็กขาดสารอาหาร กลุ่มเด็กที่ชอบรังแกเพื่อน กลุ่มเด็กที่เจ็บป่วย
เสมอ ๆ กลุ่มเด็กที่ถูกพ่อแม่ผู้ปกครองทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังเสมอ ๆ ฯลฯ เมื่อผู้ปกครองเด็กมา
พบครู ครูแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงปัญหาที่ครูพบและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาคู่เด็กด้วยกัน

2.2.2 จัดอบรมผู้ปกครองเด็ก เป็นกลุ่มย่อย เป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูกและแนวทางการร่วมมือกับครูในศูนย์เด็กก่อสร้างในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก

2.2.3 เชิญผู้ปกครองเด็ก เป็นกรรมการการศึกษาของศูนย์เด็กก่อสร้าง โดยกรรมการศึกษานี้ ทำหน้าที่ร่วมกับครูในการกำหนดความต้องการรับการศึกษาของเด็ก เพื่อให้ครูใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมเนื้อหาสาระในการสอนเด็กต่อไป

ตอนที่ 4 คู่มือครูสำหรับสอนเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

คู่มือครูที่สร้างขึ้นภายหลังการทดลอง ใช้กระบวนการเรียนการสอนเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง มีลักษณะต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. คู่มือครูสำหรับสอนเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง ประกอบด้วยสาระต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 คำชี้แจงการใช้คู่มือครู
- 1.2 สภาพชีวิตและสภาพการเรียนรู้ของเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง
- 1.3 แนวทางการพัฒนาเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง
- 1.4 การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง
- 1.5 การใช้กระบวนการเรียนการสอนเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง
- 1.6 ตัวอย่างแผนการสอน จำนวน 41 แผน พร้อมเอกสารประกอบการสอนสำเร็จรูป สำหรับให้ครูในแหล่งก่อสร้างนำไปจัดการเรียนการสอนแก่เด็กได้ทันที

2. ลักษณะสำคัญของคู่มือครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มี 2 ประการ คือ

2.1 ครูสามารถศึกษาคู่มือครูด้วยตนเอง แล้วนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนการสอน เตรียมการสอน ดำเนินการสอนได้ด้วยตนเอง เนื่องจากคู่มือครูได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอน การเลือกเนื้อหา การผลิตสื่อการสอน วัสดุเงิน

2.2 ครูนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ทันที เนื่องจากคู่มือครู มีการจัดทำแผนการสอน แบบทดสอบ เอกสารประกอบการสอนที่มีลักษณะสำเร็จรูป สำหรับให้ครูนำไปสอนเด็กที่มีพื้นฐานความรู้ ความต้องการ และความสนใจต่างกันได้ถึง 4 ระดับ ได้แก่ เด็กเล็กอายุ 2 ปีเศษ ถึง 3 ปี เด็กกลางอายุ 4 - 5 ปี เด็กโตอายุ 6 - 8 ปี และ เด็กอายุ 9 - 13 ปี

สำหรับรายละเอียดภายในเอกสารคู่มือครูขอใช้ได้ที่ห้องสาขาหลักสูตรและการสอน อาคารโรงอาหาร ชั้นที่ 2 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 รายละเอียดเกี่ยวกับ หลักการ วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิคการสอนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

1. รายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ

หลักการในนี้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นหลักการที่ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งหลักการดังกล่าวสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพเด็กและแนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง จากหลักการผู้วิจัยได้ เสนอวิธีการที่จะจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กกลุ่มนี้ รายละเอียดของหลักการ วิธีการ ปรากฏดังนี้

หลักการที่ 1 และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 1

หลักการที่ 1 ในการสอนครูควรรู้วิธีการ/กิจกรรมที่ช่วยตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก เพื่อเป็นการตอบสนองในสิ่งที่เด็กขาดแคลน ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่เด็ก

เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง เป็น

เด็กที่อยู่ในภาวะขาดแคลนทั้งในเรื่องปัจจัยสี่และเรื่องของจิตใจ ซึ่งตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ได้ระบุว่า หากความต้องการพื้นฐานยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียง เด็กจะไม่สามารถพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นตามศักยภาพได้ ดังนั้น ในการสอนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง ครูต้องหาวิธีการหรืออาจจัดกิจกรรมที่จะตอบสนองความต้องการระดับล่างให้แก่เด็ก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตอบสนองในสิ่งที่เด็กขาดแคลน ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่เด็ก โดยครูสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 1

1) ครูนำสิ่งที่ เป็นความต้องการพื้นฐานตาม

ธรรมชาติมาสนองความต้องการของเด็ก โดยหาวิธีการตอบสนองที่เหมาะสม ดังนี้

1.1 ครูจัดหาอาหาร ขนม น้ำหวาน

ที่เด็กชอบรับประทาน เตรียมให้แก่เด็กในเวลาเข้าก่อนเรียน และเวลาเที่ยง ส่วนเวลาพัก
ระหว่างเรียนในช่วงเช้าและบ่าย ครูเตรียมนมแก้ว เหลือง หรือนมสดชนิดต่าง ๆ ให้เด็กดื่ม

1.2 ครูนำสิ่งของที่เด็กต้องการ ได้แก่

ขนม ของเล่น มาเตรียมเป็นของรางวัลแก่เด็กที่ตั้งใจเรียน หรือมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ หรือ
ร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดอย่างเต็มความสามารถ หรือทำกิจกรรม หรือทำผลงาน
แล้วประสบความสำเร็จ

2) ครูจัดสภาพและบรรยากาศของศูนย์เด็กก่อสร้างให้สะอาด

เรียบร้อย และร่มรื่น

3) ครูจัดสภาพและบรรยากาศภายในศูนย์เด็กก่อสร้าง

ให้ดึงดูดใจเด็ก เช่น จัดให้มีมุมของเล่น มีมุมแต่งตัวเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ มีมุมประดิษฐ์
และมีมุมหนังสือภาพให้เด็กได้อ่าน ได้ดู เป็นต้น

หลักการที่ 2 และวิธีการจัดการเรียนการสอน ตามหลักการที่ 2

หลักการที่ 2 ในการสอน ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฯ ให้สะอาด

จัดวางสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบ สวยงาม สร้างบรรยากาศภายในศูนย์ฯ ให้เด็กรู้สึกถึง
ความรัก ความเป็นมิตรระหว่างครูกับศิษย์ ศิษย์กับศิษย์

เด็กห้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง

อยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่ไม่
เหมาะสม ดังนั้น ในการสอนเด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฯ ให้สะอาด
จัดวางสิ่งของต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบ สวยงาม สร้างบรรยากาศภายในศูนย์ฯ ให้เด็กรู้สึกถึง
ความรัก ความเป็นมิตรระหว่างครูกับศิษย์ ศิษย์กับศิษย์ โดยสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 2

1) ครูสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น

ความเป็นมิตรให้เกิดขึ้นในศูนย์เด็กก่อสร้าง ได้แก่

1.1 ครูไม่สร้าง กฎ ระเบียบ ที่เข้มงวดจู้จุกจิกกับเด็กจนเกินไป

1.2 ครูทักทาย สนทนา และโอบกอดเด็กเมื่อเด็กมาเรียนในศูนย์เด็กก่อสร้าง

2) ครูจัดทำประวัติส่วนตัวของเด็กโดยละเอียด เมื่อครูพบว่าเด็กขาดแคลนสิ่งใด ครูช่วยหาชดเชยให้แก่เด็ก หรือพบว่าเด็กประสบปัญหาใด ครูหาวิธีการช่วยเหลือเด็ก

3) ครูขอความคิดเห็นและขอความร่วมมือจากเด็ก เมื่อครูจะจัดกิจกรรมใดขึ้นภายในศูนย์เด็กก่อสร้าง

4) ครูสอนโดยใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ซึ่งแต่ละวิธีที่ครูให้เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติ เห็นผลการปฏิบัติด้วยตัวของเด็กเอง เช่น ในการสอนเรื่องสูนิสัยความประหยัด ความขยัน เป็นต้น

5) ครูจัดสื่อการศึกษาประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือภาพ ชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูป ฯลฯ ไว้ที่มุมใดมุมหนึ่งของศูนย์ฯ เพื่อให้เด็กมาค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง

หลักการที่ 3 และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 3

หลักการที่ 3 ในการสอน ครูควรมำตัวแบบที่มีการแสดงออกที่ถูกต้อง เหมาะสม มาให้เด็กเรียนรู้ และเลียนแบบ

เด็กห้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้างใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมจำกัด เฉพาะในชุมชนก่อสร้าง เด็กจึงเรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นในการสอน เด็กห้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง ครูจำเป็นต้องนำตัวแบบที่มีการแสดงออกที่ถูกต้อง เหมาะสมมาเสนอแก่เด็ก เพื่อให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากตัวแบบที่มีการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมบ้าง โดยครูสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอน ตามหลักการที่ 3

1) ครูพิจารณาหาวิธีการเสนอตัวแบบที่เหมาะสมแก่เด็ก โดยพิจารณาว่าในชีวิตประจำวัน เมื่อเด็กเข้ามาเรียนในศูนย์เด็กก่อสร้าง เด็กจะได้พบกับสภาพแวดล้อมในศูนย์ พบปะและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ได้เห็น ได้สัมผัสสื่อประเภทต่าง ๆ ดังนั้นครูเสนอตัวแบบโดยผ่านสภาพแวดล้อม บุคคล และสื่อ ดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อม ครูจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของศูนย์เด็กก่อสร้างให้สะอาด ร่มรื่น และเป็นระเบียบ ซึ่งจะเป็นตัวแบบให้เด็กนำไปประยุกต์จัดสภาพบ้านของตนให้ดีขึ้นได้โดยครูคอยชี้แนะ และฝึกให้เด็กสังเกตความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของศูนย์ฯ และความรู้สึกของเด็ก ๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

1.2 ด้านบุคคล บุคคลสำคัญที่แวดล้อมตัวเด็ก คือ ครูและเพื่อนของเด็ก ครูจึงต้องฝึกฝนตนเองให้แสดงความคิดและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก นอกจากนี้ครูต้องให้คำยกย่อง ชมเชย พฤติกรรมที่ดีของเด็ก (เน้นพฤติกรรมที่ดีที่เด็กแสดง ไม่เน้นตัวบุคคลมากเกินไป เพราะเด็กจะเกิดความอิจฉาเพื่อนได้) เพื่อให้เด็กอื่น ๆ เลียนแบบพฤติกรรมที่ดีของเพื่อน

1.3 ด้านสื่อ ครูนำตัวแบบจากสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ เช่น ตัวละครในนิทาน ตัวละครในหนังสือการ์ตูน ตัวละครในละครโทรทัศน์ มาเสนอแก่เด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ในเวลาพักกลางวัน ครูเปิดเทปนิทานเกี่ยวกับคนที่ประพฤติดี และได้รับความสุขในตอนจบให้เด็กฟัง เป็นต้น

2) ครูสอนโดยใช้ตัวแบบ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

2.1 ครูเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 ครูนำเสนอตัวแบบหลาย ๆ ประเภท ซึ่งอาจเป็นบุคคลจริง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก การ์ตูน ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แก่เด็ก

2.3 ครูให้คำอธิบายประกอบการเสนอตัวแบบ

2.4 ครูชี้แนะขั้นตอนการเรียนรู้ โดยให้เด็กสังเกตตัวแบบที่แสดงความคิดหรือแสดงพฤติกรรมที่เด่นในเรื่องต่าง ๆ

2.5 ครูให้เวลาและโอกาสเด็กได้แสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ เพื่อดูว่าเด็กสามารถที่จะกระทำโดยเลียนแบบได้หรือไม่ ถ้าเด็กทำไม่ถูกต้อง ครูคอยแนะนำให้เด็กแก้ไขให้ถูกต้อง หรือครูพิจารณาว่าสาเหตุที่เด็กทำไม่ได้ เกิดจากตัวแบบไม่ชัดเจนพอ ครูต้องเปลี่ยนตัวแบบเป็นชนิดอื่น ๆ ที่เด็กจะสามารถเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

2.6 ครูให้แรงเสริมแก่เด็กที่สามารถเลียนแบบได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ต่อไป และเพื่อเป็นตัวอย่าง (ตัวแบบ) แก่เพื่อน

หลักการที่ 4 และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 4

หลักการที่ 4 ในการสอน ครูต้องให้กำลังใจและให้ความคาดหวังทางบวกแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกที่ดี มีความมั่นใจ

เด็กต้องมีโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้างอยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและครอบครัวที่ไม่เหมาะสม ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าต่อตนเองไม่มีค่า ไม่มีความสามารถ คนที่อยู่รอบข้างเด็กก็คิดเช่นนั้น จึงไม่ได้ตั้งความคาดหวังในทางบวกแก่เด็ก เพื่อเป็นกำลังใจให้เด็กจึงเท่ากับเป็นการตอกย้ำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าต่อผู้อื่นจริง ๆ ซึ่งความรู้สึกนี้จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาตัวเอง เด็กที่พัฒนาไม่ได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นในการสอนเด็กกลุ่มนี้ ครูต้องให้กำลังใจและให้ความคาดหวังทางบวกแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกที่ดี มีความมั่นใจ โดยในการสร้างความคาดหวังแก่เด็ก ครูสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอน ตามหลักการที่ 4

1) ครูหมั่นถามความรู้สึกของเด็ก ภายหลังจากเสนอตัวแบบหลาย ๆ ชนิดแก่เด็ก ครูถามความเห็นและความรู้สึกของเด็กที่มีต่อตัวแบบและถามต่อไปว่า เด็กคิดว่าตนเองจะทำได้ เช่นตัวแบบหรือไม่

2) ครูให้ความคาดหวัง และกำลังใจแก่เด็กทุกคนว่า สามารถทำได้ เช่นตัวแบบ ถ้าทุกคนมีความหวัง ความตั้งใจ มีความพยายามและมีวิธีการที่ดี โดยครูจะคอยช่วยเหลือแนะนำและ เป็นกำลังใจให้ ซึ่งในการสร้างความคาดหวังและกำลังใจให้เกิดขึ้นใน 2 ลักษณะ

2.1 ครูตั้งความคาดหวังว่าเด็กจะสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยเริ่มจากการตั้งความคาดหวัง จากสภาพความสามารถที่เด็กทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างแน่นอน และเพิ่มความคาดหวังให้สูงขึ้นทีละนิด พร้อมทั้งใช้วิธีการต่าง ๆ ช่วยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามความคาดหวังของครู

2.2 ครูฝึกให้เด็กตั้งความคาดหวังกับตนเองว่า สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จและถูกต้อง ถ้ารู้วิธีและมีความพยายาม โดยครูคอยแนะนำวิธีการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็ก รวมทั้งเป็นกำลังใจให้เด็กทำงานจนสำเร็จตามความคาดหวังที่เด็กมีต่อตนเอง

3) ครูกำหนดกิจกรรมมาให้เด็กทุกคนทำ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่ประกันว่าผู้เรียนจะสามารถทำสำเร็จ โดยก่อนทำกิจกรรมครูบอกความคาดหวังของ ครูให้เด็กทราบ และให้เด็กบอกความคาดหวังของตนเองต่อกิจกรรมที่จะทำ และให้เด็กบันทึกไว้ จากนั้นครูให้เด็กทำกิจกรรม เมื่อเด็กประสบความสำเร็จ ครูถามความรู้สึกของเด็ก และให้เด็ก บอกปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เมื่อเด็กสามารถบอกปัจจัยความสำเร็จว่าเกิดจากการมีความหวัง มีความตั้งใจ มีความพยายาม ฯลฯ ครูให้เด็กนำปัจจัยข้างต้นไป เป็นประโยชน์ในการเรียนในขั้นต่อไป

หลักการที่ 5 และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 5

หลักการที่ 5 ในการสอน ครูต้องช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างทัศนคติในทางบวกให้ เกิดแก่เด็ก

เด็กต้องมีโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้างอุทยาน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและครอบครัวที่ไม่เหมาะสม ทำให้ความรู้สึก ของเด็กที่มีต่อตนเอง เป็นไปในทางลบ ความรู้สึกดังกล่าวมีผลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นอย่างยิ่งครูจึงต้องช่วยผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างทัศนคติในทางบวกให้ เกิดแก่เด็ก โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอน ตามหลักการที่ 5

1. ครูแสดงให้เด็กเห็นว่า ครูมีความรัก ความอบอุ่น และ ความรู้สึกที่ดีที่จะมอบให้เด็ก ครูพร้อมจะยอมรับและเห็นคุณค่าของเด็กแต่ละคน

2. ครูจัดสภาพการณ์และบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา ความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่ต่อตนเอง (Self-Concept) ได้แก่ กระตุ้นและให้กำลังใจให้เด็ก พยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ เมื่อเด็กประสบความสำเร็จ ครูพูดถึงด้วย ความรู้สึกชื่นชม และนำผลงานเด็กมาแสดง เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของ ตนเอง

3. ครูใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีร่วมกันในการสร้างทัศนคติใน ทางบวก เช่น การสร้างประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จให้เด็ก การสร้างทักษะที่เกี่ยวข้องกับ การเรียน การนำสื่อการศึกษาช่วยในการสอน การให้บริการปรึกษาแนะแนวเป็นรายบุคคล การให้บริการบริการส่งเคราะห์ด้านปัจจัยสี่

หลักการที่ 6 และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 6

หลักการที่ 6 ในการสอนเด็ก ครูต้องใช้หลักสูตรบูรณาการ ทั้งในเรื่องเนื้อหา

และวิธีการ

เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้างมีโอกาสรับ การศึกษาอยู่ในศูนย์เด็กก่อสร้างเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ จากนั้นเมื่อเด็กติดตามผู้ปกครองไปยัง แหล่งก่อสร้างแห่งใหม่ เด็กอาจจะไม่ได้รับการศึกษาต่อ ดังนั้นในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก กลุ่มนี้จำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรบูรณาการ ทั้งในเรื่องเนื้อหาและวิธีการ ดังนี้

ด้านเนื้อหา จัดให้มีการบูรณาการเนื้อหาที่สอดคล้องกับ ความจำเป็น และความต้องการของเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง ได้แก่ การบูรณาการทักษะพื้นฐานความรู้ ด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ เข้ากับ เนื้อหาสาระ ที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ เช่น ประสบการณ์ชีวิต ลักษณะนิสัยที่ดี เป็นต้น

ด้านวิธีการ นำวิธีบูรณาการ (Integrated Approach) ซึ่งหมายถึง วิธีสอนหลากหลายวิธีประกอบกัน มาใช้ในการสอนเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กให้ดีขึ้น

ในการนำหลักสูตรบูรณาการมาใช้สามารถทำได้หลายวิธี ดังตัวอย่าง ที่ผู้วิจัยจะเสนอต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอน ตามหลักการที่ 6

1. ครูพิจารณาเนื้อหาสาระทั้งหมดที่เด็กด้อยโอกาสทาง การศึกษาในแหล่งก่อสร้างจำเป็นต้องเรียนและนำมาจัดลำดับความสำคัญ (Priority) จากนั้น นำแกน (Core) ของเนื้อหาที่เห็นว่ามีมีความสำคัญเหล่านั้น ซึ่งได้แก่ การอ่าน การเขียนคำที่ สะกดง่าย และเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การคิดคำนวณเบื้องต้น ประสบการณ์ชีวิต ลักษณะนิสัย มาบูรณาการเข้าด้วยกัน พยายามทำให้เนื้อหาบูรณาการเหล่านั้นเป็นหน่วยย่อย ๆ

2. ครูกำหนดวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเน้น กิจกรรมเป็นศูนย์กลาง

หลักการที่ 7 และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักการที่ 7

หลักการที่ 7 ในการสอน ครูต้องบูรณาการทักษะด้าน การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ เข้าไปใน เนื้อหาที่สอน

ในการสอนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาทักษะที่จำเป็นต้องใช้เวลานานพอควรในการฝึกฝนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะดังกล่าวไปใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งกลุ่มเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง เด็กมีโอกาสรับการศึกษาเพียงเวลาสั้น ๆ ดังนั้นการสอนวิชาข้างต้น ครูต้องบูรณาการทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ เข้าไปใน เนื้อหาที่สอน โดยครูสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอน ตามหลักการที่ 7

1) ครูพิจารณาคำสำคัญ (Key Word) ในแต่ละหน่วยการเรียนหน่วยย่อย ๆ มาให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การประสมคำ การแต่งประโยค โดยพิจารณาให้เด็กได้มีโอกาสทำตามความสามารถ ตามวัย และพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กแต่ละคน

2) ครูพิจารณาคำปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการคิดคำนวณเบื้องต้น มาอยู่ในทุกหน่วยการเรียนหน่วยย่อย ๆ โดยสอดแทรกใน 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 สอดแทรกอยู่ใน เนื้อหาที่สอน

2.2 สอดแทรกอยู่ในกิจกรรมการสอน

ฯลฯ

หลักการต่าง ๆ ข้างต้นอยู่ภายใต้หลักการสำคัญ คือ ครูที่มีลักษณะ เป็นกัลยาณมิตร เพราะสภาพชีวิตของเด็กที่อยู่ในแหล่งก่อสร้าง เป็นสภาพชีวิตของเด็กที่ยากลำบาก เนื่องจากอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางครอบครัวที่ไม่เหมาะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเด็กทุกด้าน ในการจัดการเรียนการสอนแก่เด็กกลุ่มนี้ ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ศิขริน ซึ่งครูจะสามารถทำได้ หากครูมีลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรกับศิษย์ เพราะช่วยให้เด็กรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจเมื่อเข้าใกล้ครู เมื่อเด็กรักและศรัทธาในตัวครู ครูจะพูด อบรม สั่งสอน แนะนำสิ่งใด เด็กจะเชื่อถือ ศรัทธา และปฏิบัติตามโดยง่าย

หลักการในลักษณะที่สอง เป็นหลักการเรียนการสอนที่ใช้ในการสอนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพเด็ก ทฤษฎีทางจิตวิทยา และหลักการสอนเด็กด้อยโอกาส รายละเอียดของหลักการเรียนการสอน ปรากฏดังนี้

1. เด็กเรียนรู้จากกลุ่มคนและสภาพที่แวดล้อมตัวเด็ก ในการสอนครูต้องจัดหรือให้โอกาสเด็กได้รับประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างใน ลักษณะหรือสภาพที่เหมาะสม
2. เด็กเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ในการสอน ครูควรร ายสิ่งที่เป็นรูปธรรมมาสอนเด็ก
3. เด็กเรียนรู้ได้ดี เมื่อได้รับการเสริมแรงและได้รับ ก่าส่งเสริม ในการสอนครูควรรายการเสริมแรงที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กมีกำลังใจในการเรียนรู้
4. เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการเลียนแบบจากตัวแบบที่ อยู่แวดล้อมชีวิตเด็ก ในการสอน ครูควรรายตัวแบบเพื่อให้เด็กเรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมและ การกระทำที่เหมาะสม
5. เด็กเรียนรู้สิ่งที่สอนอยู่ในระบบโรงเรียนได้ยาก เพราะไม่มีทักษะความรู้พื้นฐาน ในการสอนครูจึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนทักษะความรู้พื้นฐานใน ลักษณะบูรณาการอยู่ใน เนื้อหาที่สอน
6. เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการได้ทำกิจกรรม เคลื่อนไหว รางกาย (Motor Activities) ในการสอนครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ เด็กเคลื่อนไหวรางกายอย่างมีความหมาย เช่น ได้ฝึกปฏิบัติ เรื่องต่าง ๆ ให้ทำกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ
7. เด็กเรียนรู้จากปัญหาที่ประสบได้ดี ในการสอนครูต้อง นำปัญหาที่เด็กประสบในชีวิตประจำวันมาบูรณาการใน เนื้อหาที่ครูสอน
8. เด็กเรียนรู้ได้ดี เมื่อครูเอาใจใส่สนใจเด็กและ ยอมรับเด็กในฐานะ เป็นเอกลักษณ์ ในการจัดการเรียนการสอนให้เด็ก ครูให้ความรักความ เอาใจใส่ ายการยอมรับเด็ก และพัฒนาเด็กไปตามคุณสมบัติ เฉพาะของเด็กแต่ละคน
9. เด็กเรียนรู้ได้ดี เมื่อความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้รับการตอบสนองก่อน
10. เด็กเรียนรู้และพัฒนาการด้านใช้ถ้อยคำ และการใช้ ชนิดของประโยคได้ดี หากผู้ใหญ่รอบข้างให้ความสนใจดูแล พูดคุยกับเด็กสม่ำเสมอ

2. รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการสอน ขั้นตอนการสอนที่ปรากฏอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ มี 5 ขั้นตอน รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนปรากฏดังนี้

ก. ขั้นตอนการสร้างแรงจูงใจ

1. ครูทักทายเด็กด้วยความใส่ใจ เช่น ถามเด็กในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กและครอบครัว ถามถึงเหตุการณ์ต่อเนื่องจากเมื่อวาน ซึ่งมีเด็กเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ฯลฯ เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่นใจที่ครูให้ความรัก ความสนใจคนสม่ำเสมอ

2. ครูตอบสนองในสิ่งที่เด็กขาดแคลน เช่น เด็กบางคนไม่ได้รับประทานอะไรมาในตอนเช้า เด็กหิวแต่ไม่กล้าบอกครู ครูต้องซักถามและหาของว่างให้เด็กรับประทาน แก้วน้ำ หรือเด็กอยากเล่นของเล่นซึ่งที่นั่นไม่มีของเล่นให้ แต่ที่ศูนย์เด็กมีของเล่นให้ เด็กได้เล่นมากมาย ฯลฯ เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าการมาศูนย์เด็ก ทำให้เด็กได้รับในสิ่งที่ต้องการ

3. ครูทำกิจกรรมดึงดูดใจเด็กก่อนเริ่มเรียนเนื้อหาต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเพลง กิจกรรมเกม กิจกรรมท่องคำคล้องจอง กิจกรรมฟังนิทาน กิจกรรมดูภาพ กิจกรรมซักถามพูดคุยของจริง คู่มือนิเทศที่ครูจัดขึ้น ฯลฯ เพื่อให้เด็กรู้สึกสนใจในสิ่งที่ครูจะสอนในวันนั้น

4. ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เช่น บอกเด็กว่าวันนี้จะเรียนเรื่องอะไร เรื่องที่เรียนต้องการให้เด็กรู้อะไร รู้แล้วนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ฯลฯ เพื่อดึงความสนใจของเด็กให้มาสู่สิ่งที่ครูจะสอนโดยเร็ว

5. ครูกำหนดสิ่งจูงใจและแรงใจให้เด็กทราบ เช่น บอกเด็กว่า จะให้รางวัลแก่เด็กที่ตั้งใจเรียนและร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ฯลฯ เพื่อให้เด็กสนใจเรียนและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

ข. ขั้นตอนการเสนอตัวแบบแก่เด็ก

1. ครูต้องชี้แนะการสังเกต ก่อนที่จะเสนอตัวแบบแก่เด็ก เช่น ครูจะให้รูปภาพ... เด็ก ๆ ลองสังเกตปากและฟันของบุคคลในภาพต่อไปนี้... ครูจะเล่าเรื่อง... เด็ก ๆ ดูว่าเวลาเกิดเรื่อง... เจ้า... (ชื่อตัวละคร หรือชื่อเจ้าของเรื่องราว) ทำอย่างไรกับ... ฯลฯ

2. ครูเสนอตัวแบบหลาย ๆ ประเภทแก่เด็ก เช่น ตัวแบบที่เป็นรูปภาพ ตัวแบบจากนิทาน ตัวแบบจากเรื่องราวชีวิตของบุคคลจริง ๆ

3. ครูอธิบายประกอบการเสนอตัวแบบ เพื่อให้เด็กเข้าใจชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบ เช่น ใบบทเป็นเด็กกำลังแปรงฟัน ภาพต่อมาเป็นเด็กคนเดิมกำลังยิ้มสดชื่น ภายหลังจากที่ได้แปรงฟันจนสะอาดแล้ว ฯลฯ

4. ครูให้เด็กสรุปการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภายหลังจากที่ครูเสนอตัวแบบจบลง โดยครูให้เด็กสรุปเป็นข้อ ๆ และครูควรตะล่อมให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง

ค. ขั้นตอนการให้ความคาดหวังและให้ทำตามตัวแบบ

1. ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือเด็กก่อนที่จะให้เด็กทำตามตัวแบบ เช่น การหาอุปกรณ์ที่เด็กจะใช้เลียนแบบพฤติกรรม

2. ครูให้กำลังใจและให้ความคาดหวังว่าเด็กจะสามารถทำตามตัวแบบได้ โดยใช้คำพูด สนิทนาทางให้เด็กรู้

3. ครูให้เด็กทำตามตัวแบบโดยวิธีต่าง ๆ เช่น สาธิตให้ดูแล้วให้เด็กทำตาม สร้างปัญหาสมมุติและให้เด็กตอบ ฯลฯ

4. ครูให้เด็กแสดงความรู้สึก ภายหลังจากที่ได้ทำตามตัวแบบแล้ว หากเด็กคนใดแสดงความรู้สึกว่าตนทำไม่ได้ดีเท่าตัวแบบ ครูต้องให้กำลังใจ เพื่อให้เด็กพยายามทำให้ได้ตามแบบ

5. ครูให้การเสริมแรงแก่เด็ก เช่น ให้คำแนะนำ ให้คำชม ให้รางวัล เพื่อเป็นกำลังใจแก่เด็ก

ง. ขั้นตอนการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้

1. ครูแบ่งกลุ่มเด็กตามความสามารถ ซึ่งโดยปกติจะแบ่งเป็น เด็กเล็กอายุ 2 ปีเศษ ถึง 3 ปี เด็กกลางอายุ 4 ปี ถึง 5 ปีเศษ เด็กโตอายุ 6 - 8 ปี และเด็กโต อายุ 9 - 13 ปี

2. ครูให้เด็กแต่ละกลุ่มได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย โดยครูแจกเอกสารประเภทบัตรงาน และอุปกรณ์ประกอบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้

3. ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือเด็กในการทำกิจกรรมจนสำเร็จ

จ. ขั้นตอนสร้างความภาคภูมิใจ

1. ครูให้เด็กนำผลงานมาแสดงหน้าชั้น จากนั้นครูและเพื่อนให้การเสริมแรง เช่น ปรบมือให้ กล่าวชมเชย มอบรางวัล

2. ครูให้เด็กเปรียบเทียบผลงานของตนในวันนี้กับเมื่อวาน เพื่อให้เด็กเห็นความก้าวหน้าทางการเรียนของอยู่เสมอ

3. ครูให้เด็กนำผลงานไปให้ผู้ปกครองที่บ้านชม

4. ครูสนับสนุนให้เด็กนำความรู้ / ผลงาน ของตนไปใช้ในชีวิจริง

3. รายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้มาจากการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอน ปรากฏดังนี้

3.1 เทคนิคทั่วไป

3.1.1 ในการใช้คำถามถามเด็ก ครูต้องใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจนและช่วยให้เด็กตอบคำถามถูก

3.1.2 ในการตั้งวัตถุประสงค์การเรียน ครูกำหนดวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนจะเห็นผลในระยะสั้น

3.1.3 ในการสรุปบทเรียน ครูแนะให้เด็กเห็นอย่างชัดเจนว่าจะนำความรู้ไปใช้อย่างไร

3.2 เทคนิคสำคัญที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

3.2.1 เทคนิคการใช้สิ่งจูงใจ มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.2.1.1 ครูถามความต้องการของเด็กถ้าเป็นสิ่งที่ครูสามารถหาให้ได้และเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่เด็ก ครูสังเกตกับเด็กว่าจะให้สิ่งจูงใจแก่เด็ก ถ้าเด็กทำพฤติกรรมต่อไปนี้ (ครูกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กประพฤติ เช่น ตั้งใจฟังครูพูด) ในกรณีที่เป็นสิ่งที่ครูไม่สามารถหาให้ได้ และเป็นสิ่งที่เป็นโทษแก่เด็ก ครูให้เด็กบอกความต้องการสิ่งจูงใจสิ่งใหม่

3.2.1.2 ครูออกรายละเอียดของวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้สิ่งจูงใจ เช่น ครูสังเกตกับเด็กว่าจะให้สิ่งจูงใจ คือ ขนม ถ้าเด็กสามารถนับจำนวนขนมได้ถูกต้อง ครูออกรายละเอียดของวิธีปฏิบัติแก่เด็กว่า เด็กควรฝึกนับจำนวนให้แม่นยำก่อนมานับขนม เวลานั้นขนมต้องนับทีละชิ้นช้า ๆ เป็นต้น

3.2.1.3 ครูให้สิ่งจูงใจแก่เด็กทันทีที่เด็กทำได้ตามสัญญา

3.2.2 เทคนิคการใช้ตัวแบบ มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.2.2.1 ครูเสนอตัวแบบที่มีลักษณะและสภาพที่ใกล้เคียงเด็กก่อน จากนั้นจึงค่อย เสนอตัวแบบที่มีลักษณะและสภาพที่ตรงกับ เด็ก

3.2.2.2 ครูเสนอตัวแบบลักษณะแรก ซึ่งเป็นตัวแบบที่มีการ แสดงออกไม่ถูกต้อง เหมาะสมแล้วได้รับผลกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจก่อนทุกครั้ง จากนั้นจึง เสนอตัวแบบ ที่มีการแสดงออกที่ถูกต้อง เหมาะสมและได้รับผลกรรมที่น่าพอใจ

3.2.2.3 ครูชม เชย/ให้รางวัลหรือผลกรรมที่น่าพึงพอใจ แก่เด็กทุกครั้ง ที่ เด็ก เปลี่ยนแบบพฤติกรรมการแสดงออกที่ถูกต้อง

3.2.3 เทคนิคการให้ความคาดหวัง มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.2.3.1 ครูสนับสนุนให้เด็กตั้งจุดประสงค์/ตั้งความคาดหวัง ในสิ่งที่จะ เรียนรู้ให้ เหมาะสมกับความสามารถของตน

3.2.3.2 ครูให้รางวัล/ชม เชย/แสดงความยินดีทันทีที่ เด็ก ทำได้ตามที่คาดหวัง

3.2.3.3 ครูสนับสนุนให้เด็กตั้งความคาดหวังให้สูงขึ้นทีละนิด และช่วยให้ เด็กทำได้ตามที่คาดหวัง

3.2.4 เทคนิคการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.2.4.1 ครูอธิบายความหมายของคำสำคัญ ที่ เสนอในแต่ละ เนื้อหาโดย เลือกคำสำคัญที่ เด็กมีโอกาสใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2.4.2 ครูให้เด็กลองนำคำสำคัญมาผูก เป็นประโยค เป็น ข้อความที่สื่อสารกับผู้อื่นได้

3.2.4.3 ครูให้เด็กฝึกทักษะการอ่าน การเขียนคำตาม ความสามารถของเด็ก กรณีเป็นเด็กเล็กอายุไม่ถึง 3 ปีเศษ ครูให้เด็กทำกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อ มือ แขนการอ่าน การเขียน

3.2.5 เทคนิคการสร้างความภาคภูมิใจ มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.2.5.1 ครูหาแง่มุมที่ดีที่พบจากผลงานเด็กมาชม เด็ก เพื่อให้ เด็กมีกำลังใจและ เด็กรู้สึกว่าคุณครูไม่ได้ เสแสร้งชม

3.2.5.2 กรณีที่ครูหาแง่มุมที่ดีจากผลงานเด็กมาชมไม่ได้ ให้ครู ให้ความคาดหวังหรือให้กำลังใจเด็กว่าคราวต่อไปถ้าเด็กมีความพยายาม เด็กจะทำได้ดี